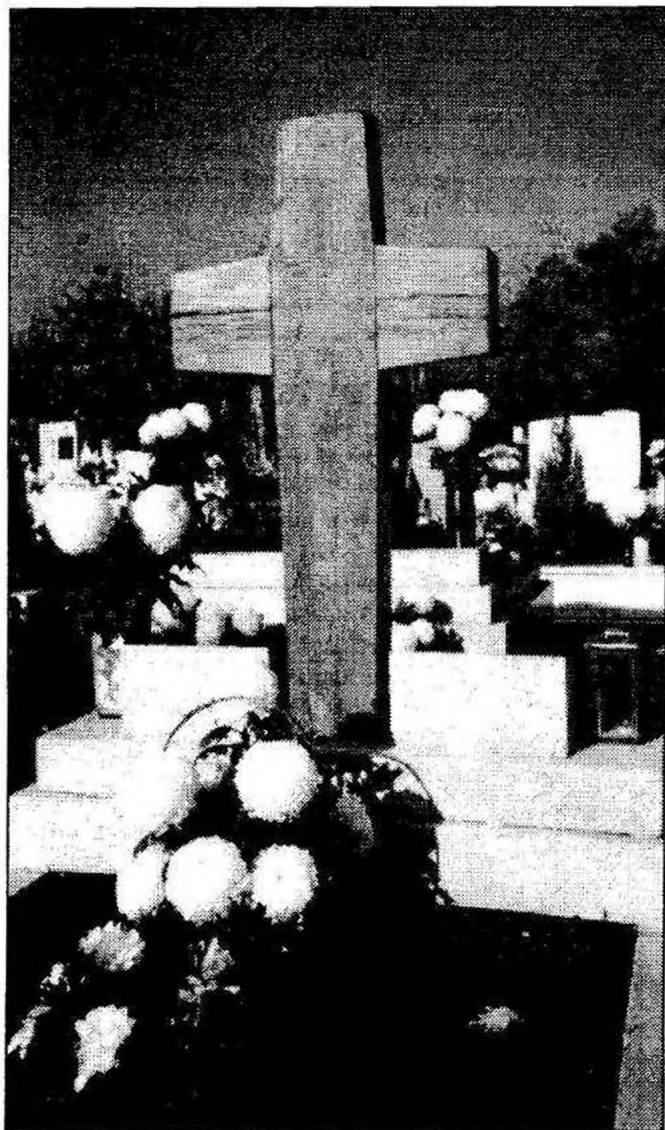

TURAI HIRLAP

KÖZÉLETI HAVILAP

1999. NOVEMBER

**N
O
V
E
M
B
E
R
2.**

Ady Endre:

**A HALOTTAK
(részlet)**

Akik lakoznak
csendben valahol,
Szomorufűz
akikre ráhajol,
Akiknek sírján
halvány mécs lobog,
A gyötrődést azok
már rég feledték:
Mi sírva élünk, ők
meg boldogok...

**H
A
L
O
T
T
A
K
N
A
P
J
A**

LAPUNK TARTALMÁBÓL

Temető, SAPARD, Alföld program – a Polgármesteri Hivatal év végi hajrája
Ifj. Lele József „szögedi nagytája” ☿ Tosko, az utolsó turai cigányprimás
„Lakodalom van a mi utcánkba...” ☿ Hogy van Babu néni?
Tóth Eszter turai festőművész vall magáról ☿ Szakkörök az iskolában ☿ Zöld hírek

Tájékoztató a képviselő-testület 1999. október 26-i üléséről

A munkaterv szerint ülés a pénzügyi beszámolóval kezdődött. A képviselők az eredetileg augusztusra tervezett féléves beszámoló helyett most az I-III. negyedév pénzügyi helyzetéről kaptak tájékoztatást Fülöpné Csépanyi Mariantól, a Pénzügyi Csoport vezetőjétől. A költségvetési anyagban szereplő eredeti bevételi főösszeg 653.822,- eFt, a módosított 696.640,- eFt. A jelenlegi tény 606.496,- eFt, vagyis 87 %-os a teljesítés. Az előterjesztésben szerepel a fizikai dolgozók 3 %-os visszamenőleges béremelése. A hitelfelvétel módosított összege 33.728,- eFt. Tóth István, a Pénzügyi Bizottság elnöke felhívta a figyelmet, hogy azért van ennél jóval nagyobb összeg (90 mFt.-) a táblázat tény rovatában, mert gyakran szükség volt átmeneti, rövid lejáratú - 30 napon belüli - hitelek felvételére, s ezek halmozódtak. A mellékletben szerepelt az előirányzat módosítására vonatkozó mostani javaslat, ez állami és egyéb támogatásokból adódott. A képviselői kifogások között szerepelt, hogy a kiadási oldalon is ugyanaz a felsorolás állt, mint a bevételi oldalon, valamint a képviselők hiányolták a 29.833,- eFt-os könyvelésbeli helyesbítés okának, valamint a hitelállomány részletezésének leírását. Ígéret hangzott el ezek korrigálására.

Képviselő indítványt terjesztett elő arra vonatkozóan, hogy a fizikai dolgozók a tervezett 3 % helyett 4 %-os béremelést kapjanak. Az illetékesek ezt nem támogatták és a javaslat elfogadása esetén a költségvetés újratárgyalását tartották szükségesnek. Mivel így tovább késett volna a kifizetés, melyre további hitelt kellene felvenni, az indítványozó visszavonta javaslatát. Az 56 fő fizikai állományú dolgozó 3 %-os bérnövekedményét a testület jóváhagyta, amely visszamenőleg 1999. január 1-től érvényes. (A bérnövekedmény nem éri el az 1.300 eFt-t.) A képviselő-testület az önkormányzat költségvetésének bevételi ill. kiadási főösszegét 16.138 eFt-tal 712.778 eFt összegre emelte fel. Elfogadásra került a fizikai dolgozók 3 %-os visszamenőleges béremelése, amely összeggel módosítani kell az 1999. évi előirányzatot.

A második napirend a 2000. évi testületi munkaterv összeállításra volt. Az idejéhez hasonló előterjesztett anyaghoz több új témajavaslat hangzott el: pl a hitelállomány ill. hitelfelvelek vizsgálata; beszámoló az 1999. évi belső ellenőrzésekről, valamint a 2000. évi belső ellenőrzési ütemterve; a Polgármesteri Hivat tevékenységének értékelése; katasztrófa terv készítése; vagyongazdálkodás és pénzügyi koncepció összhangjának vizsgálata; zárt kertek rendezése; jobb reklámtevékenység a nagybanipiac és vásár kapcsán; a 2000. évi jubileumi ünnepségek előkészületei; stb. A munkaterv jóváhagyása a következő ülésen történik.

Az Óvodák Nevelési Programjának jóváhagyását Kálna Tibor terjesztette elő. A Kulturális Bizottság elnöke elmondta, hogy a bizottság elismerését és köszönetét fejezi ki az I. és II. sz. Óvoda vezetőinek és munkatársainak. A szakértők által nagyra értékelt nevelési program kidolgozásáért. Egyben nyomatékosítja a szakértők ajánlását, miszerint mindkét óvodában a Köznevelési törvény 1. sz. melléklete alapján a pedagógusok létszámának növelése I fővel indokolt. A testület egyhangúlag elfogadta a nevelési

programot, a létszám növeléssel kapcsolatban a jövő évi költségvetési adatok ismeretében dönt.

Fontos kérdés volt a közmeghallgatás időpontjának meghatározása volt. Az önkormányzati törvény 13. § szerint „a képviselő-testület évente legalább egyszer, előre meghirdetett közmeghallgatást tart, amelyen az állampolgárok és a helyben érdekelt szervezetek képviselői közérdekű kérdést és javaslatot tehetnek.”

A törvény a közmeghallgatás intézményesítésével biztosítja a választópolgároknak azt a lehetőséget, hogy közérdekű kérdést és javaslatot tegyenek a képviselő-testülethez. A közmeghallgatás során a választópolgárok és a helyi szervezetek a közérdekű kérdéseiket a képviselő-testületnek tehetik fel, és mondhatják el javaslataikat. Így azok nem az egyes képviselők, tisztségviselők és az apparátus útján jutnak el a testülethez, hanem közvetlenül. Fontos tudni, hogy a közmeghallgatás „testületi ülés keretében történik”, vagyis azon a testület tagjainak határozatképes számban meg kell jelenni, és arról jegyzőkönyvet kell készíteni. „A közmeghallgatást, mint testületi ülést a polgármester vezeti. A polgármester adja meg a szót a kérdések, javaslatok elmondására, valamint a válaszadásra. Ha a válasz megadásához vizsgálat szükséges, akkor azt általában írásban vagy a helyi tájékoztatói eszközök útján később adja meg a testület. A testület előtt kifejtett közérdekű javaslatokról a képviselő-testület általában nem dönt nyomban, hanem annak megvizsgálását kiadja szerveinek.”

A képviselő-testület döntése alapján a közmeghallgatás időpontja: 1999. december 13., hétfő 18 óra.

A következő téma a Kuti József által készített „MESZ átszervezésére vonatkozó elemzés és javaslat” megtárgyalása volt. A feladatok elemzése alapján: figyelembevéve a képviselő-testület májusi döntését, valamint a városi címre való törekvést; a Műszaki Ellátó Szervezet feladatainak alapos áttekintését követően 2001. január 1-től az önkormányzat a MESZ-t Kft.-ként (vagy KHT-ként) kívánja működtetni. A végleges döntést 2000. augusztusi ülésen hozza meg a képviselő-testület az átalakítási terv ismeretében. Az átalakítási tervet a Polgármesteri Hivatalnak kell elkészítenie. Az átmeneti évben a képviselő-testület 2000. márciusban jóváhagyja az intézmény az éves tervezett feladatait és a költségvetését. A havi bontásban elkészített karbantartási munkatervet előzetes jóváhagyását és a végrehajtás ellenőrzését a Településfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottságra ruházza át. A MESZ vezetője a polgármesterrel egyeztetve elkészíti a következő hónapra tervezett munkatervet a költségvetéssel együtt, és minden hónapban, a bizottsági ülés előtt három nappal jóváhagyásra előterjeszti a Településfejlesztési Bizottság részére. A munkatervet a MESZ vezetője csak indokolt esetben – a polgármesterrel egyeztetve – változtathatja meg, erről utólag tájékoztatja a Bizottságot.

A testület a Kulturális Bizottság előterjesztését elfogadta és egyhangú szavazattal Fekete László nyugalmazott pedagógust javasolta felterjeszteni - a Pest Megyei Önkormányzat által alapított - „Pest Megyéért Emlékérem” díjra.

Képviselői indítványra a testület napirendre tűzte **Erdélyi Sándor úr ügyét**, tájékoztatást kért a polgármestertől. **Tóth István** polgármester elmondta, hogy Erdélyi úr először 1997-ben jelezte a Hivatalnak szomszédja szennyvízelvezetésének meghibásodását, a szennyvíz a telkére ömlött. Kérte a hatósági intézkedést és a környezet-szennyezés megszüntetését. Az idén is hasonló probléma volt, amit az illetékesek igyekeztek megoldani. Szeptember elsején Erdélyi úr észrevételeit részletesen leírta és a leveleket megküldte a polgármesternek ill. a Képviselő-testületnek címezve. Legutóbbi, október 9-i levelében azt kifogásolta, hogy a képviselők nem lettek tájékoztatva. A szeptember 1-i levelét október 19-én a képviselők is megkapták, az október 9-i az újságban is megjelent.

Kuti József hozzászólásában három észrevételt emelt ki. A képviselőknek tudniuk kell az ilyen lakossági jelzésekről; a hivatal vezetésének az ügygel kapcsolatos intézkedésen túl elemeznie kell a hivatalt ért kifogásokat. A harmadik észrevételt tartotta a testület számára a legfontosabbnak: Meg kell vizsgálni, hogy milyen jogi lehetőségek vannak hatósági intézkedések, környezetvédelmi határozatok hatékonyabb végrehajtására illetve végrehajtására? Hogyan lehet a helyreállítás költségét a kárt okozó személyek ingatlanára ráterhelni?

Kálna Tibor elmondta, hogy a 35/99. sz. testületi határozattal márciusban létrehozott **Millenniumi Emlékbizottság** még nem működik. A főrendezőnek felkért **Tóth Péter László** karnagy úr ragaszkodik a polgármester úrral történő személyes megbeszéléshez, ugyanis szeretné elkerülni azokat a félreértéseket, amik 1996-ban voltak. A

polgármester megígérte, hogy november 12-ig összehívásra kerül a bizottság.

A Kulturális Bizottság idegenforgalommal foglalkozó ülése **november 22-én, hétfőn 16 órakor** „Kulturális örökségünk és az idegenforgalmi arculatépítés lehetőségei térségünkben” címmel kerül megrendezésre a **Gödöllői Királyi Kastély „Sissy”-termében**. A tervek szerint előadás tart Dr. Körösvölgyi László vezérigazgató és Perna Pál, a Turisztikai Egyesület Feltügvelő Bizottságának elnöke, valamint ez alkalommal kerül bemutatásra **Varju Krisztina** multimédia-feldolgozása a turai kastélyról.

Az ülés végén **Tóth István** polgármester részletesen tájékoztatta a képviselőket a belvízelvezetési munkákról és a további feladatokról. Kiemelte, hogy az árkokat tisztították, az átvezetők kitisztítását az ott lakónak kellene végezni. Elmondta, hogy a Temető utca lakói levelet írtak a temető melletti árkok kitisztításának sürgetésére. Egyebek között elhangzott, hogy a kórház felügyelő tanácsába egy tagot jelölhet a testület; várhatóan újból felértékelik a gázvagyont, valamint az iskolai igazgató javasolta orvosi rendelő kialakítását az Köztársaság úti épületben.

A jövő évi kulturális rendezvényekre különböző pályázatokból jelentős összegek gyűltek össze s további támogatások is várhatók a Kulturális Bizottság és a Vigyázó Kör (Egyesület Turáért) által benyújtott pályázatokból; ezek lehetővé teszik a jövő évi **Millenniumi Juniális** megrendezését is.

1999. október 28.

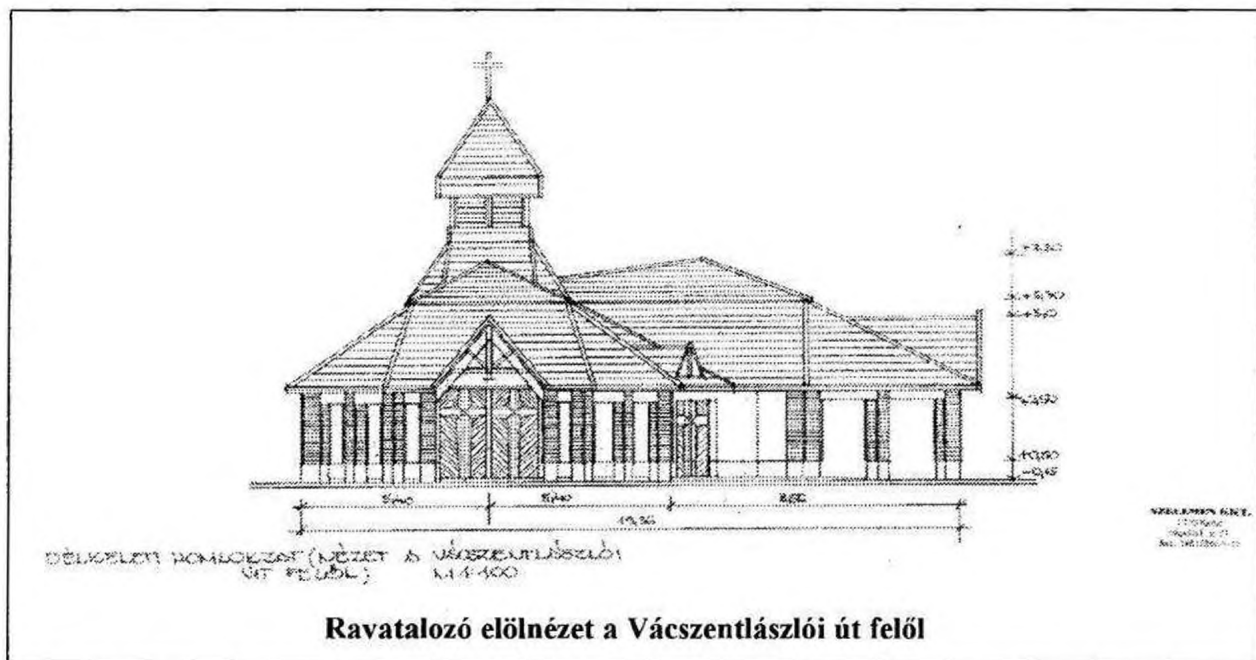
K. J.

HÍR-ES OLDALAK

AKTUALITÁSOK, KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

Évtizedekre lesz elegendő sírhely

FÉL ÉV MÚLVA NYÍLIK AZ ÚJ TEMETŐ

Ravatalozó előlnézet a Vácszentlászlói út felől

HÍR-ES OLDALAK

AKTUALITÁSOK, KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

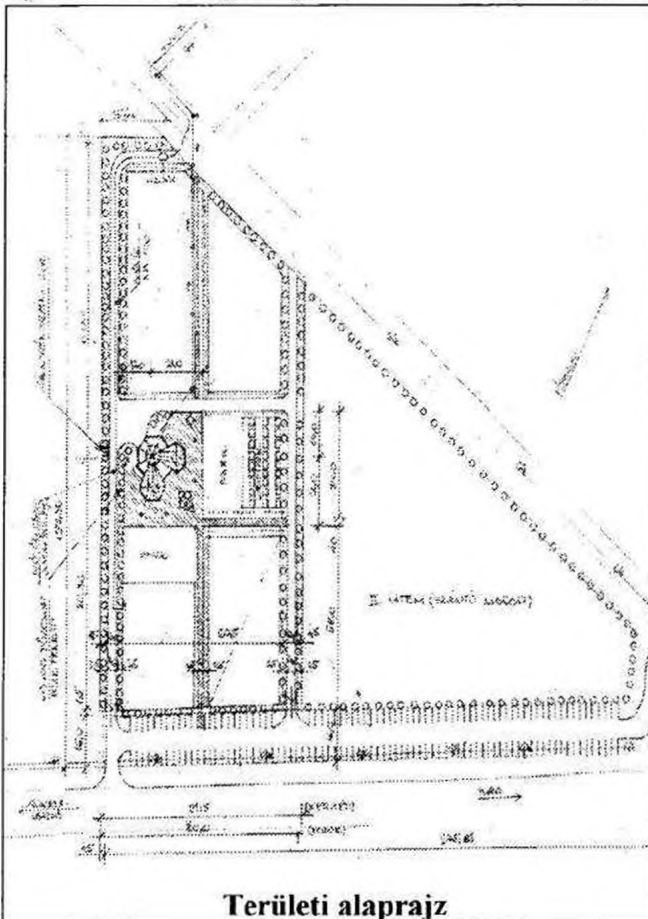
Májushoz Tóth István polgármesterrel beszélgettünk az új temető kialakításáról. A víztorny és a Haraszli major között elterülő nyolchektáros föld jövőbeni sorsáról és az eddigi munkálatokról kérdeztem Brezné Zsigmond Jolánt, a Műszaki csoport vezetőjét.

- Az új temető helyének kijelölése már 1994-ben megtörtént az ÁRT (Általános Rendezési Terv) szerint. Mostanra készült el az engedélyezési tervdokumentáció, melyet benyújtottunk az Aszódi Kiemelt Elsőfokú Építési Hatósághoz. Erre a kartali illetőségű Szelemen Kkt. kapott megbízást a Településfejlesztési- és Környezet-

védelmi Bizottság ajánlása alapján. A Tűzoltóság és az ÁNTSZ fog szakhatósági állásfoglalást kiadni, ezek alapján dönthetnek Aszódon. A ravatalozó statikai terveit a Sigma Stúdió készíti, a kivitelezést az Onkormányzat a Galga-Bau Kft.-re, a Park úti iskola helyreállításának kivitelezőjére bízta. Jelenleg folyik a temető helyének a fűtés pótlása, a munkálatokat a MESZ végzi. A víz hevezetése a Neszür-dűlői hálózatról folyamathan van. Az elektromos vezetékek kiépítésére ajánlatot kértünk az ÉMASZ-tól. A ravatalozó épület helyének kijelölésénél figyelembe vettük, hogy a talaj hátrafelé jelentős mértékben lejt, ezért a nyolchektáros terület legmagasabb pontján, közepén fogjuk felépíteni.

- Mikor adják át az új temetőt a községnek?

- A temető megnyitását, az új ravatalozó felszentelését 2000. június 11-re, Pünkösdre tervezzük. A régi temetőt be fogjuk zárni, ennek részletes körülményeit az új temető megnyitása előtt kötelezően fél évvel meghirdetjük. Ez azt jelenti, hogy inntól kezdve a megváltott kettős sírhelyekre történhet ugyan mellétemetés, de csak azok részére, akiket a megváltáskor második személyként megjelöltek. Más részére itt további rátemetés, mellétemetés nem lehetséges. A jogszabály szerint attól a naptól kezdve, amikor a megjelölt személyt a sírhelyre eltemetik, 25 évig még érvényes a megváltás automatikusan vagy helyi rendelet szerint. A lényeg az, hogy az új temető megnyitása után a régi temetőben már új sirt nyitni, rátemetni, és újra megváltani rátemetés céljára nem lehet.

Területi alaprajz

- Érdekelnének a helyszín további részletei: milyen lesz a ravatalozó, lesz-e lehetőség a hamvasztásos temetkezésre, hogyan képzelik el a terület megközelítését, a parkolást?

- A parkolást a Vácszentlászlói úttal párhuzamosan a földben futó gázvezeték felett szeretnénk kialakítani, mivel itt sirt mélyíteni úgysem lehetne. Ennek a parkoló útnak a megközelítése Vácszentlászló felé haladva egy útkanyarral, dűlőúttal történik majd, hogy ne közvetlenül a forgalmas főútra hajtsanak fel, illetve onnan le az autók. A teherszállítást a Vácszentlászlói útról oldjuk meg. Két kaput kívánunk kialakítani, hogy mintegy körforgalomszerűen lehessen az új ravatalozó épületet megközelíteni. A leendő ravatalozó körül jelentős területet jelöltünk ki park céljára, arra az esetre, ha egy-egy temetésre a gyászolók nagyobb számban érkeznének. A park melletti részen egy parcellában lesz lehetőség kriptás temetkezésre, négy parcellában pedig hagyományos temetésekre kerül sor. Itt kívánság szerint el tudunk különíteni bizonyos területet urnasíros, illetve temetőkertes (szegély, fedlap nélküli) temetés céljára.

- Tudnak-e már valamit arról, hogy erre a - nevezzük így - nem hagyományos temetkezésre lenne-e igény?

- A temetőüzemeltető elmondása szerint egyelőre nincs akkora érdeklődés, hogy külön területet kellett volna a tervekben e célra elkülöníteni. Mivel elég nagy összterülettel gazdálkodhatunk, egy kisebb, parkosított parcellát szeretnénk kialakítani temetőkertnek. A hamvak szétszórására is tudunk a jogszabályoknak megfelelően

földet biztosítani. Tehát négy-ötféle módon is lehet majd temetkezni az új temetőben.

- A négy parcella területe mennyi időre lesz elegendő?

- Nagyjából tíz évig nem kell a bővítéssel foglalkoznunk, a rendelkezésre álló nyolc hektárból ez kb. két és fél hektárt vesz igénybe, így nagyon sok fejlesztési terület lesz ez után is.

HÍR-ES OLDALAK

AKTUALITÁSOK, KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

A Műszaki csoport vezetője aktuális pályázatokról, illetve a már sikeres pályázatokon elnyert pénzeszközök felhasználásáról is tájékoztatja a Turai Hírlap olvasóit:

A MELEGVÍZ hasznosítása mindig titkolt vágya volt a turaiaknak. A remények szerint most előrelépés történik ez ügyben is, hiszen pályázati úton 5 millió Ft-ot nyertünk a kútfej rendbetételére, a vízkészlet mérésére, hidrodinamikai vizsgálatok elkészítésére. A leendő befektető így pontosan tudni fogja, hogy milyen minőségű gyógyvízzel mennyi időre tervezhet. A kút "szondázását" 2100 méteres mélységig hajtják végre, egyúttal felülvizsgálják a műszaki állapotát, és a szükséges javításokat is elvégzik. Erre azért van szükség, hogy a víz ne szivároгjon el oldalirányban, ne kerüljön szennyeződés a kútba. A munkálatok lebonyolítására szerződéskötésre került sor az egri Kelly Kft.-vel, amelyet szintén árajánlatok bekérése után választottak ki három kútfelújító cég közül. A Bányakapitányság szakvéleménye és a Közép-Duna-Völgyi Vízügyi Igazgatóság jogerős vízjogi létesítési engedélye alapján fogja a nyertes cég a kútfej felújítását és a kút rehabilitációját elvégezni. November 5-én kezdte meg a felvonulást a helyszínrre az egri cég. A terepet kérésükre már Bácskai Elemér, helyi vállalkozó előkészítette, a kútfüdő és egyéb műszaki berendezések részére, a közlekedés

könnyítésére előre gyártott betonelemekből útszakaszt építettek a kút körül. A kútfej cseréje és a szondázás után a hidrodinamikai méréseket egy másik, erre akkreditált cég végzi el a kút felújító jelenlétében, ekképpen téve eleget az objektív vizsgálat kritériumainak, biztosítva az összeférhetetlenség kizárását. A mérések szerint nem szükséges a 2100 méteres kút teljes hosszán csővezetékét kiépíteni, mivel bizonyos szakaszon a termálvíz egy tágasabb üregben halad. Ennek ellenére a pályázaton elnyert összeg másfélszeresére lesz még szükség, ennyivel kell kiegészítenie a Hivatalnak a költségvetést. (A hidrodinamikai mérések szintén milliókba kerülnek majd, erre azonban még nem történt szerződéskötés.) Több külföldi cég érdeklődött már a hőforrás iránt; hogy milyen jellegű beruházás valósul meg a későbbiekben, az a most végzendő munkálatok és mérések eredményétől függ. Egyszerűbben: annak függvénye lesz, hogy a felszínre törő víz minőségben és mennyiségben alkalmas lesz-e a tőke befektetésére.

ALFÖLD PROGRAM - A Galga menti és Gödöllő környéki Önkormányzatok Térségfejlesztési Társulásának Alsó-Galga menti kistérsége nevében Tura

másik nyolc települést is képviselve adott be pályázatot. A megcélzott témakör a leendő térségfejlesztési koncepció, a környék adottságaira alapozott ún. "kitörési, fejlődési irányok" megkeresése volt. Az Önkormányzat 1 millió forintot nyert e program elkészítésére, melynek megvalósítása várhatóan 2,2 millióba kerül. Ennek lényeges eleme a hőforrás kút léte: a rehabilitált és bemért kút remélhetőleg a térségbe vonzza a befektetőket, akik a gyógyüdülős és rekreációs termálurizmusra vonatkozó elképzeléseket valóra válthatják. E mellett természetesen az ökológiai gazdálkodás, a színes Galga menti népi kultúra és egyéb jellegzetességeink is a kiaknázandó lehetőségek sorába tartoznak a program szerint.

SAPARD PROGRAM - A fent említett, 24 tagból álló térségfejlesztési társulást az Európai Unió "A" kategóriás kistérségnek minősítette. Ez azt jelenti, hogy az egész térség fejlesztési programjának elkészítésére is komoly esély mutatkozik PHARE-támogatás bevonásával. A célok megegyeznek az Alföld programnál említettekkel. Nehézséget legfeljebb az jelenthet, hogy ebben az esetben - a terület nagysága miatt - nem lehet homogén, egységes koncepciót kialakítani. A helyzetfelmérés és a program vázlata részben már elkészült.

Az Alföld- és a Sapard Program további sorsáról

PÁLINKÁS CSILLA, TÉRSÉGFEJLESZTÉSI MENEDZSER

- Gondolom, sokakat meglep, és egyben érdekel az a tény, hogy a Polgármesteri Hivatalban külön képviselője van a térségfejlesztésnek. Mióta dolgozol Turán?

(Majdnem azonos életkorunk miatt egyből tegezésre váltottunk.)

- Szeptember 14-e óta.

- Szeretném, ha néhány mondatban bemutatkoznál az olvasóknak: hol végeztél tanulmányaidat, milyen területen dolgoztál korábban?

- Az Ybl Miklós Főiskola településmérnöki szakán végeztem egy évvel ezelőtt. Idáig építőipari kivitelezéssel kapcsolatos munkákat végeztem, amit nem nagyon kedveltem. Tudomásomra jutott, hogy alakulóban van a térségfejlesztési iroda, aminek szerencsére munkatársa lehettem a későbbiekben.

- Kivitelezőként milyen jellegű munkákat "nem kedveltél"?

HÍR-ES OLDALAK

AKTUALITÁSOK, KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

- Statikai terveket készítettem, műszaki rajzot, műszaki költségvetést.

- **Térségfejlesztési menedzserként mi a feladatod?**

- Elsősorban a már elindult programok megvalósítása és újabbak szervezése, pályázatok készítése. Ez lehet műszaki, de agrártevékenység is.

- **Jól érzem, hogy tulajdonképpen azért van szükség külön csak a térség ügyeivel foglalkozó szakemberre, mert korábban Breczné Zsigmond Jolán, és az irányításával dolgozó Műszaki csoport ilyen kitűnő munkát végzett, sorban nyerve a pályázatokat?**

- Majdnem. A térségfejlesztési iroda azért került ide, mert mind a technikai, mind a szakmai feltételek adóttak. Utóbbi alatt értem természetesen Breczné Zsigmond Jolánt és Tóth István polgármestert.

- **Aktuális tevékenység az Alföld és SAPARD programok képviselete...**

- Csaknem 200 kistérség van az országban. A SAPARD programban három kategória létezik: A, B és C. Az "A" kategória jelenti a legjobb minősítést, melyet a Galga menti és Gödöllő környéki Térségfejlesztési Társulás megkapott. A pályázatot a Turai Önkormányzat nyújtotta be Breczné vezetésével. A 24 településhez várhatóan csatlakozni fog Nagytarcsa, esetleg Pécel és Csömör. Az Alföld program az Alsó-Galga menti kistérségekre vonatkozik, 9 település tartozik ide.

- **Ezt történt idáig, ez a mostani helyzet. De mi lesz a Te feladatod?**

- Előjáróban hangsúlyoznom kell, hogy a dolgok közepébe csöppentem szeptemberben, tehát még egy ideig szükségem lesz Breczné szakmai segítségére. Jelen pillanatban tapasztalatánál fogva sokkal többet tud nálam, nem beszélve arról, hogy ő dolgozta ki a pályázatokat. A SAPARD programban igyekszem a kivitelezést, megvalósítást "menedzselni". Ennek november 12-én lesz a záró értekezlete a 24 település polgármesterének, minisztériumi és földhivatali szakértőinek a részvételével. Itt dől el a program stratégiai része.

- **A napi ügyeken túl személy szerint Neked van valamilyen távolabbi mutató elképzelésed, megvalósításra váró álmod a térségre vonatkozóan?**

- Az Alföld programnak van egészségprogram része, melyet Dr. Basa Antal galgahévi polgármester készített. Jónak találtam az ötletet, és ezen felbuzdulva állítottam össze egy egészség-életmód kérdőívet, amit mind a 24 településre szeretnék kiterjeszteni. Az ÁNTSZ-től már megérkezett az engedély. A kérdőívek alapján a felmérési eredményekből szándékom szerint hosszú távú programot alakíthatunk ki, az egészségmegőrző és gyógyulást elősegítő módszerek felhasználásával.

- **Ki vagy mi lesz a célja a programnak? Életkorok vagy betegségfajták szerint tesztek majd különbséget, esetleg bizonyos alternatív gyógymódok mellett "kardoskodtok", netán az egészséges életmódra nevelés lesz az elsődleges?**

- Elsősorban a felnőtt lakosságra vonatkozik a felmérés, a későbbiekben tervezzük gyermekekre is kiterjeszteni a kérdőívet. Szeretnénk jelen lenni az oktatás, média területén, illetve nagyvállalatoknál előadások keretében. A megelőzés és a gyógyítást komplex módon szeretnénk kezelni. A le-

endő szakembergárda feladata lesz, hogy miképpen alkalmazza a keleti és nyugati orvoslás módszereit.

- **Ha már a média szóba került, remélem a Turai Hírlap is partner lehet ebben. Van konkrét elképzelésed a megjelenést illetően, vagy ez még csak távlat?**

- Sorozatot szeretnék indítani, mondjuk "Egészségmegőrzés" címmel. Kis részekből állna, mindig más betegségcsoporttal, témával foglalkozna. Pl. allergiás megbetegedések, szív- és érrendszeri problémák, elhízás, reuma, tehát csupa olyan dolog, ami a magyar átlagembert sajnos nagyon is érinti. Mindegyikük visszavezethető valamilyen lelki okra is. Később, amennyiben a program sikeresnek bizonyul, esetleg művelődési intézmények falai közé is el lehetne vinni.

- **Az ötletet egyeztetted már a helyi orvosokkal is?**

- Basa doktornak küldtem el elsőként a kérdőívet. Elfogadta. Ahogy említettem, a tisztiorvosi szolgáltatnak sem volt kifogása. Mindenképpen meg fogom keresni a háziorvosokat is, hiszen hármilyen betegség fordul elő a családban, a beteg először a háziorvosához fordul. Vagy heutalót kér, vagy a betegállomány papírját tölteti ki, de ha máskor nem, a zárójelentéssel mindenképpen vissza kell mennie. A gyakorlatban ez úgy fest, hogy a háziorvos - vagy az asszisztense - a várakozó betegek között szétosztja a kérdőívet, amit aztán mi bekérünk, és bizonyos időközönként együtt elemzünk.

- **Remélem, nem tartasz túl indiszkrétnak, ha a munkádon kívül a magánéleteredről is érdeklődöm. Hol laksz például?**

- Gödöllői vagyok, onnan járok be minden nap. Tervezem, hogy külön költözöm a szüleimtől, de hogy ez mikor valósul meg, még nem tudom. Szadán van egy parasztházunk és egy nagyobb telkünk, amit szándékomban áll eladni. 21 éves öcsémnel a befolyt összeget elosztanánk, és a környéken két kisebb - valószínűleg - parasztházat megvásárolnánk. Természetesen eszembe jutott Tura is, mert innen tömegközlekedéssel egyszerűen elérhető Gödöllő és Budapest.

- **Ezek szerint kedveled a népi építészetet...**

- Érdekel a népi kultúra. Népi építészeti értékeink védelmében címszóval részt vettem egy táborban Kárpátalján és Felvidéken, ami a magyar népi építészetet hivatott felmérni, dokumentálni. Innen merítve az ötletet, terveim között szerepel egy hasonló tábor szervezése a Galga mentén.

- **Ha mégis Tura mellett döntenél, ajánlom figyelmedbe a Turai Hírlap szeptemberi számát, melyben Helyi építészeti értékeink védelméről címmel olvashatsz egy cikket a parasztházak átalakításának szabályairól. De visszatérve az előzőekhez: ez a munkakör nyilván nem enged teret a hosszú távú kikapcsolódásra. Mégis, hogyan tudod kipihenni a "napi robotot"?**

- Ez változó. Zenét hallgatok általában...mily meglepő egy 23 éves fiattól, ugye?

- **Milyen zenét kedvelsz?**

- Majdnem mindent, inkább kivételeket említhetnék. Hosszú távon biztos, hogy nem kedvelem a rap-et és a techno-t. Érdekelnek még a vallások, a keleti kultúra, - mozgáskultúra, - gyógyászat. Néhány hónapig pl. jógáztam is, ezt most szeretném folytatni.

- **Akkor a "menedzserkedéshez" jó munkát, a jógához meg sok szabadidőt kívánok, persze ha marad még.**

„Magyarország az én hazám...”

NÉPHAGYOMÁNYAINK

A MILLENNIUMRA KÉSZÜLVE

Népfőiskolai előadás a "szegedi nagytáj"-ról

Tóth Péter László köszöntötte az est előadóját, ifj. Lele József néprajzkutatót, majd Boda Zsuzsa mondta el Juhász Gyula A tápai Krisztus című versét.

Hamar kiderült előadónk lelkesedése a téma (néprajz); szeretete a táj; tisztelete az ember iránt, így nem sok nógatas kellett: a szépszámú turai hallgatóság szívesen vállalta a képzeletbeli barangolást a "szegedi nagytájon". A magát "nyakas tápai"-nak tituláló Lele József ízes beszéde, az ő-ző nyelv (nem ő-ző!) igazi, természetes használata érdekes csemege volt a kissé palócos kiejtésű turaiaknak.

Adatokat hallhattunk Bálint Sándorról, a szakrális néprajz megteremtőjéről, akinek boldoggá avatását Lele József kezdeményezte, sőt életrajzát is megírta Az Úr készen találta őt címmel. Szó esett Szeged kialakulásáról, megtudtuk, hogy a szegedi Három város (Palánkváros, Alsó- és Felsőváros) eredetileg külön életet élt. Sok embert foglalkoztatott a vízi élet ipara, de tehetősek voltak a csizmadiák, papucs készítőik, szűcsök, vízi teknők, bögös hajók készítői is. Pünkösödlni a lányok jártak pünkösdi pogácsáért, ha egy asszony szép volt, azt mondták rá, olyan gyönyörű, mint egy páva. Kiderült az is, hogy a Pick szalámi csak a kukoricán nevelt mangalica húsából ízletes. A tápaiaknak szurkos fekete talajuk, öt búcsújuk (búcsús keresztanyával) volt, és hogy nem voltak gazdagok, de lányukat akkor is szépen öltöztették. A gyékényezést akkor hagyták abba, amikor a szegedi nagy árvíz után - világösszefogással - újjáépítették a várost. Ha ma valaki gyékénnyel foglalkozik az 5000 lelket számláló Tápén, iparművésznek hívják. Pedig még a falucsúfó kérdés is a gyékényhez kapcsolódik. Így szól: Mikor lesz Tápén szatyorszentalés? (Amelyik településnek nincs legalább egy falucsúfóloja, az nem lehet régi.)

A fiatalok "üsmarkedési" helye a bál volt, korcsmában meg csak regruta korukban mehettek be a legények. A szegedi nyelv nem kizárólag az "e" helyett "ö"-t használó hangoktól szép, hanem az egyéb tájjellegű szóhasználatától is. Pl.: sapka=sipka, kemence=kemince, lökdös=lükdös stb.

FOTÓ: Seres Csilla

Meghatóan szép szokás volt a halálvadás rítusa. Amikor a fiatalok összeházasodtak, 1-1 szál gyertyát vettek, azt két szalaggal összekötötték, a plébános megáldotta, és a ház új. szent sarkába tették. Ehhez csak akkor nyúltak hozzá újra, mikor a családban haláleset történt. Egyik gyertya a ravatal mellett égett, a másik - immár lila szalaggal átkötve - a tükör bal oldalára került...

Az előadás végén vetített képeket láthattunk Szegedről, Tápérről, és miután megtudtuk, hogy a tápéiak kedvenc táncának neve "darudübögő", még énekelünk is. Könnyen megtanultuk a nem túl ismeretlen népdalt, amiért még előadónk dicséretét is megkaptuk. Ez a dal szólt:

*"Kiöntött a Tisza vize,
Barna kislány fürdik benne.
Én is megfürödtem benne,
Rám is ragadt a szerelme.*

*Ki a Tisza vizét issza,
Vágyik annak szíve vissza.
Én is ittam már belőle,
Fáj is az én szívem tőle."*

Lele József tanár úr örült a népi hímzést is tartalmazó ajándéknak, amit Seres Tünde műv. ház igazgató adott át. Es bizonyára örült a hosszan tartó tapsnak is, ami a turaiak elismerését és köszönetét jelezte.

A Vigyázó Kör (Egyesület Turáért) úgy tervezi, hogy - a Millenniumra készülve - folytatja a barangolást a magyar tájakon és a történelemben. Nógrád megye után a Dunántúl következik, majd a magyar királyokról hallhatunk részletesebben.

Erdélyi Ágnes

AZ UTOLSÓ TURAI CIGÁNYPRÍMÁS

TOSKO ma is a banda élén áll

Nagyközségünk mintegy ötödét a cigány lakosság népesíti be. Kultúrájuk, szokásaik, viselkedésük sok esetben eltér a magyarokétól. Valami azonban mindenképpen közös bennünk: a muzsika szeretete.

Én ismerek egy hetven körüli cigányembert, akiről már régen szerettem volna írni a Turai Hírlapban, de ez valahogy mindig elmaradt. (Néhány évvel ezelőtt közölték egy cikkem vele kapcsolatban a Lungo Drom (Hosszú út) nevű romalapban, amely Szolnokon jelenik meg.)

Mostani elhatározásomnak elsősorban az volt az előzménye, hogy a szüreti felvonuláson ismét ott láttam néhány társával öreg barátomat, aki rendületlenül koptatta ez alkalommal is sok szépet produkált hegedűjét.

Ha azt mondom Önöknek, hogy Szenási Tiborról írok, felmerülhet a kérdés, hogy vajon melyikről. Merthogy ilyen nevű cigány több is található Turán. De ha azt mondom, hogy Toskoról, az utolsó (?) turai cigányprímásról szeretnék egy-két gondolatot megírni, csaknem mindenki "kapszol", és máris tudja, kiről van szó.

„Magyarország az én hazám...”

NÉPHAGYOMÁNYAINK

Tosko gyermekkori jópajtásom. Egykor - több mint fél évszázaddal ezelőtt - együtt töltöttük el a délutánokat és hétvégéket a Cigánysor homoktengerében, vagy az akkor még az utca elején tátongó mély árokban. Azóta is jó barátságban vagyunk, ha alkalmunk adódik, elbeszélgetünk azokról a kedves, gyermekkori napokról.

Az őszy folyamán kétszer találkoztunk. A gyermek és a felnőtt szüreti mulatság felvonulásain, ahol Tosko barátom ismét a banda élén állva csalógtatta elő hegedűje húrjaiból az ilyenkor szokásos nótákat. Néhány lépésnyit együtt sétálva a felvonulókkal eszembe jutott egy korábbi beszélgetésünk. Akkor is szüreti volt, és az egyik szünetben megkérdeztem Tibortól: vajon tényleg ő lenne az utolsó turai cigányprimás? (Arra - gondolom - jól emlékeznek az idősebb olvasók, hogy egykor községünkben több cigányzenekar is működött, és valamennyien nagy népszerűségnek örvendtek.)

" - Sajnos úgy néz ki, hogy igaz amit mondasz .. - felelte Szénási Tibor, majd átszellemült arccal hosszasan mesélt arról a kapcsolatáról, amely a cigányzene világhoz kapcsolta egész életét. Elbeszélése végén a következő kérdést szegeztem neki:

- Téged Turán nem ismernek másként, csak beceneveden. Mindenki Toskonak hív. Honnan ered ez a "melléknév"?

" - Valóban igaz, hogy én már csak Tosko vagyok, és az is maradok mindenkinek a telepen is, és a faluban is. Azonban nem haragszom ezért a névért, sőt nagyon is büszke vagyok rá. Ezt a nevet ugyanis Vidák Berci hátyámtól kaptam, aki minden idők legnagyobb és legismertebb primása volt a környéken. Egészen fiatalon kerültem he a Berci handájába nagybőgősként. Azonban állandóan gyakoroltam hegedűn is, már akkor nagyon szerettem volna a banda élére kerülni. Egyszer aztán Berci bácsi meghallgatott, és azt mondta: - Tibikém, te olyan leszel, mint Tosko hátyám, ő ugyanis minden cigány hangszeren tudott játszani. Azóta mindenki csak ezen a néven emleget."

Közben indult a tánc. Tosko odalépett a négytagú zenekar elé, és sűrű kurjongatások között felhangzott a "Most kezdődik a tánc" jól ismert dallama, s máris táncolt az egész vendégsereg.

" - Bizony, nagyon hiányzik a cimbalom és a klarinét - mondta később Tosko barátom. - Sajnos nincs semmi remény arra, hogy a közeljövőben kapjunk utánpótlást. A fiatalokat már nem érdekli a cigánymuzsika. A meglévő zenekari tagok sem mind turaiak, a brácsás például Hatvanból jár hozzánk. Pedig sokat meséltem a fiataloknak a cigányzene szépségeiről. Elmondtam azt is, hogy a példaképem, Berci bácsi egykor együtt muzsikált az idősebb Berkesivel és Magyarival is. Milyen nagy dicsőség volt ez akkoriban! Én Berci mellett 22 évig húztam a nagybőgőt, később lettem a primás. Sajnos mind a négyen nyugdíjasok vagyunk. Mi lesz a zenével, ha már nem leszünk?"

Szomorúan búcsúztunk el egymástól, és észrevettem, hogy mielőtt felszállt kerékpárjára, megtörölte a szemét...

Szöveg: Takács Pál - Fotók: Seres Csilla

25 ÉV KÉT KERÉKEN

A Dudás Juli-díjas

GALGA EXPEDÍCIÓ

Kiállításon mutatja be negyedszázados felfedező tevékenységét a Bartók Béla Múvelődési Házban.

Megnyitó: 1999. december 3-án 17 órakor

A kiállítást dr. ASZTALOS ISTVÁN,
az aszódi Petőfi Múzeum nyugalmazott,
Galga-díjas igazgatója nyitja meg.

A jelenlevők kapnak egy csipetnyi GALGA-SHOW-t,
de megnézhetik tv-, dia- és filmbemutatóinkat.

Tisztelettel várjuk Önt és kedves Családját.

Hívja magával barátait, szomszédait!

EZREDEVÉGI

Tisztelt főzetni vágyók!
Némethi Péter kifőzdéje
AKCIÓT HIRDET
1999.12.31-ig!
Aki ezen dátumig bezárólag
főzeti ki pálinkáját,
sorsoláson vesz részt,
amelynek díjai a következők:
1. díj: 10000 Ft
2. díj: 6000 Ft
3. díj: 3000 Ft
értékű vásárlási utalvány,
amely beváltható Bőbe néni
piac téri üzletében.
**Akinél pedig kereken
a második ezrest
lépi át a számláló,
értékes ajándékkal térhet haza.
A nyerteseket levélben értesítjük,
nevüket pedig
a Turai Hírlap is közli.**

KIFŐZÉS

GAGO REKLÁM

Az akció eddigi nyertesei:
Hajdú Attila ikladi és
Kovács Ferenc gödöllői főzetők

„Sej, lagzi, lagzi, lagzi, lagzi, lakodalom...”

TÍZ ÉVES ÉVFORDULÓ A FALUMŰZEUMBAN

Igazi lagzi volt a múzeumunkba,
Negyven éve annak, hogy ilyen volt falunkba.
Mind a régi szokás és a szép viselet,
Az embernek lelkét gyönyörködtette meg.

Aki ide eljött, biztos meg nem bánta,
Étellel-itallal ki volt ő szolgálva.
A cigányzenére rophatta a táncot,
A reggelig tartó jó nagy mulatságot.

Menyasszony, vőlegény, jaj de szépek voltak,
A násznagy uraink igencsak daloltak.
Nyoszonyóasszonyok tudták, hol a helyük,
Vőlegény s menyasszony mellett szép volt öltöztetük.

Az örömszülők is őket elkisérték,
Hazasság útjára fel is készítették.
Katulásiányok meg ott mentek a sorba,
Katulába lagziszírág meg bele volt pakolva.

Fel is tüzték őket a lakodalmas népnek,
Jelezvén azt, hogy mind meghívott vendégek.
Az ajándékos kendőbe sütemény bekötve,
Igy vitték a menyasszony után őket az esküvőre.

A vőfényünk igen csak nagyon ügyes ember,
Hiszen a sok verset mindet ő mondta el.
Segítőtársa meg a druzsba volt neki,
A borköszöntőt pedig neki kellett mondani.

No, meg mulattatta a fiatalokat,
Kulcsában a borból nem is igen maradt.
Rozmaringos almát kaptak a vendégek,
Aki igen szépen meg is fizették ezt.

Szakácsnének az művész, igencsak mondhatom,
Az ételeknek izén meg is tapasztalom.
De nem csak én mondom, mondják ezt masok,
Aki a főztjéből ettek, vacsoráztak.

Sajnáltam is szegényt, a karját leforrázta,
De így volt ez régen is az ősi szokásba.
Szedegettek neki orvosságra valót,
Azt hiszem azóta ettől már meggyógyult.

„Menyasszony - vőlegény”
Jenei Szilvia – Seres Tamás

Október 9-én hagyományörző
lakodalommal ünnepelték a falumúzeum
alapításának 10. évfordulóját.

A vendégsereget az aszói múzeumi
felügyelet munkatársai, a Kék Szivárvány
Népdalkör tagjai – mint alapítók – és az
ifjúsági néptáncosok alkották.

Sajnos nélkülözni kellett betegsége miatt
Sára Ferencet, aki népdalkörvezetőként
és tanácselnökként elindította és
irányította a csoportja által végzett
társadalmi munkát, melynek köszön-
hetően 1989-ben megnyithatta kapuit a
kicsinosított nádfedeles parasztház. S. T.

Tura, 1999. X. hó 9.

Szilágyi Gábormé, a Falumúzeum gondnoka
verse a lakodalomról

Menyasszony öltöztetés majd, hogy ki nem maradt,
Pedig a lagziba ez a fő feladat.
Hiszen a menyasszony a lagzi fénypontja,
Aki ilyet öltöztetett, az biztosan tudja.

Mert, hogy a nézőknek az a legfőbb vágya,
A lagzismenetben a menyasszonyt lássa.
Kocsmáros urunk is igen derék ember,
A lagziban szornjazó embert látni nem igen mer.

A szomszédasszonyunk volt a süteményes,
Szépen fogadta ő a sok-sok vendéget.
A tálakba vissza igencsak jó pakolt,
A lagziba mindenütt nagyon szorgalmas volt.

A fiataljaink is de szépen mulattak,
Megmutatták másoknak, hogy ők ilyet is tudnak.
Leányok daloltak, legények táncoltak,
Így ünnepelték meg a tíz éves évfordulónkat.

Az ünnepi köszöntőt Asztalos igazgató úr mondta,
Erre a Polgármester úr is köszönetet mondva.
Az alapító tagok közül sokan itt is voltak,
De akik nem jöttek el, sajnálhatják őket azt.

Mondhatnám, hogy szép volt, meg igen is jó volt,
De a vendégek közt egy jellemtelen ember volt.
Aki a közvagyonot megkárosította,
Mert a kemencéről a findzsákat ellopta.

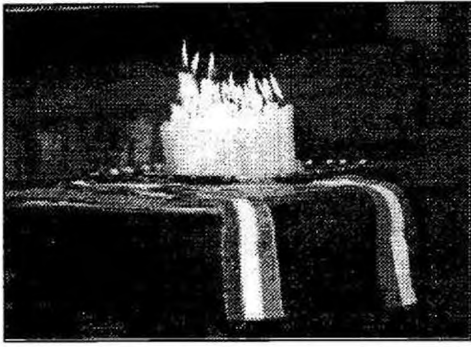
Mért nem mondta nekem, hogy nincsen findzsája,
Vettem volna neki a turai vásárba.
A bögrékre, ha ránéz, nézzen a lelkébe,
Azt hiszem, hogy rájön, nincs már becsülete.

Szépen megköszönte, hogy ehelett-ihatott,
A többi vendégek közt igen csak mulatott.
Lejáratta magát, az ablakon látták,
Nem is kerüli el majd a falu száját.

Kár érte, hogy ebben a vidám társaságban,
Ennek az ünnepnek örömmámorában,
Ünnepontó ember ilyet gondolhatott,
Hogy ilyen szép gyűjteményt így megkárosított

FOTOK: Seres Csilla

O

K

T

Ó

B

E

R

23.

EMLÉKEZÉS

1956-ra

/TURA 1999/

GYERTYÁK
ÉS
TANKOK
A pesti ősztől a
prágai tavaszig

Szónok:
KÁLNA TIBOR

Félig behúzott függönyök, jobbról a közepén kivágott magyar zászló, bal oldalon a koronás címeres. A félhomályba gyertyák lángja lop némi fényt. Bevezetőül néhány gondolat, Sára Gábor idézi Faludy György szavait. A versben résztvevő vall a résztvevőkről.

43 évvel ezelőtt ilyentájt a műegyetemi és bölcsész fiatalok már az utcán voltak. Tízezrek követték őket. Hittek abban, hogy lehet szép új világ. Hogy érdemesebb olyan hazában élni, melyben nem lesnek rájuk árnyak a sötét sarkokból. Ahol a falnak nincs füle. Az utcára mentek, hogy megküzdjenek démonaikkal. Valami más jött el értük. Sokukért. Akik maradtak és akik megmaradtak még sokáig hordozták a reményt. Hordozták dohos cellák málladozó vakolata mögött, gumibotok és éles öklök zápora alatt, hordozták a lelki nyomor éveiben, melyek rémálomszerűen hosszúra nyúltak. Több mint három évtizedig kellett várniuk. Lassan gyerekeik, unokáik is felnőttek, kiknek ma már oly távoli az egész. Nem tudhatjuk, nem érthetjük milyen, mikor lánctalpak kenik az aszfalra szeretteink vérért. Mikor a szomszéd ló ránk orvul a háztetőről valamilyen elvont eszme örült értelmezésétől vezérelve, vagy ami még rosszabb, saját életben maradásának érdekében. A szabadság, sőt szabadság idejét élvezve ritkán foglalkozunk ezzel a nemrég még nem ilyen természetű létállapottal. Köztünk élnek ma is, akik életüket adták volna érte. Ma hányan tennék?

Kálna Tibor egyike azoknak, akik évről-évre képesek felidézni az érzést, megeleveníteni, közelebb hozni a kort, amit ki így, ki úgy ismer: személyes élményekből, a történelemtől, nagyszülők történeteiből. Az idejű műsor nem volt a szó színpadi értelmében megkoreografált. Kálna tanár úr rövid beszédében emlékezett meg a hősookról, akik talán maguk tiltakoznának legjobban az utókor által rájuk ragasztott címke ellen. A művelődési ház színpadán felállított óriás kivetítőn elevenedtek meg ezután '56 képei. Korabeli dokumentumfilmek, híradók, bejátszások tanúsítottak az értelmetlen borzalomról. Ezt követően Milan Kundera A lét elviselhetetlen könnyűsége című művéből készült Philip Kaufmann-filmet láthatták a résztvevők, mely tartalmilag az 1956-os események szellemi követésének tekinthető '68-as prágai tavasz idején játszódik. A megemlékezés mottója is a "Pesti ősztől a prágai tavaszig" volt, utalva a történelmi párhuzamra, a hasonló helyzetben lévő népek szabadságharcára. Seres Tünde az íróval készült interjú részleteivel vezette be a filmet. Kundera szavaiból kiderül, hogy a történelmet nem valamilyen tőlünk távol eső misztikus cselekménysorként, ideák harcaként fogja fel, hanem velünk, emberekkel történő események láncolataként, saját életünk lenyomataként.

Alkalom volt ez az est elgondolkodni hovatar-
tozásunkról. Pillanatok-
ra felvillantani a szívek-
ben a haza szereteté-
nek hétköznapioktól saj-
nos oly távol eső érzé-
sét. Hogy hazatérve le-
üljünk kicsit azok mellé,
akik az orosz tankok és
magyar puskák célke-
resztjében voltak, és meg-
kérdezhessük:
"...hogya is történt?"

Tordai László

PIZZÉRIA

ADRIANA

jáéktérém darts

BILLIÁRD hangulatos zene

06 28 467 753

söröző

pénteken élőzene, szombaton disco

H-Cs, V: 12-23
P, Szó: 12-02

Tura, Váczenházi ut 14/b

Hétfőtől Péntekig
mentővel várjuk Kedves Vendégeinket
(300 Ft/fő)

esküvők, bankettek, partyk
megrendezését vállaljuk

GAGO REKLÁM

NOVEMBER HÓNAPJA, A SZOMORÚSÁG HALOTTAS EMLÉKŰ NAPJAI UTÁN, ÖRÖMMEL IS DICSEKEDHET

1999 november 7-én tartottuk meg az egyházközség közös ünneplésével a Jubiláns házaspár háláadó szentmiséjét. 1 gyémántlakodalmas házaspár volt csak, akik együtt megérték, hogy 60 esztendő házasság után a templomban könnyes szemmel mondhattak Istennek is, egymásnak is köszönetet.

15 aranylakodalmas pár sorakozott a háláadó közé, akik együtt adhattak hálát, hogy az 50 évet, egymást segítve töltötték. - 2 aranylakodalmas beteg házaspárt Plébános atya az otthonukban látogatott meg, és részesített jubileumi áldásban, nagy örömeire.

Sajnos a kb. 35 ezüstkodalmasból, csak 17 pár állt az oltár elé, hogy további életére Isten áldását kérje, az elmúlt, együtt töltött 25 esztendőt megköszönje.

Öröm volt a Jubilánsoknak, hogy együtt küzdöttek át a sok-sok évet, és bár gondokkal, bajokkal teli volt életük, mégis egymás kezét fogva, egymást támogatva eljutottak e szép évfordulókra.

Öröm volt a gyermekek, unokák részére, látni a szüleik, nagyszüleik boldogságát. És megköszönni, hogy őket ezek a jó szülők édesanyjai, édesapjai gondokkal nevelték.

Öröm az egyháznak, hiszen Isten kegyelmének erejét hirdeti a jubileum. Azt, hogy lehet, kitaró, sirig tartó, felbonthatatlan házasságban élni, - nem kényszeredetten, de örömmel, boldogan is.

Hűség ígéretüket megújítva, közös imádsággal köszönték meg, hogy életútjukat Isten egybefűzte, és megőrizte. A Cserkészek köszöntő verse, a Máriás-lányok nyújtotta virág, a jubileumi gyertya és az emléklapon túl, ragyogó tekintetük, örömtől csillogó szemük őrizni fogja ennek az Istenajándékozta napnak emlékét a további évekre. (Hálájuk jeleként a templomnak adott adományukból egy miséző kelyhet és egy áldoztató kelyhet a szép ünnepnapra máris gyönyörűen bearanyoztattunk, őrizze ez is e szép nap eseményét)

Bárcsak hitükből hit, imádságukból imádság, hűségük-ből hűség, életükből élet, szeretetükből szeretet fakadna minél több családban.

Isten éltesse, áldja meg az Istennek hálát adó Jubilánsokat és családjukat!

Fotók: Seres Csilla

Lukács András apát-plébános köszönti a jubiláns házaspárokat

25 éve együtt – a meghatódottság pillanatai

Az egyetlen turai Gyémántlakodalmos házaspár

RÉGI NOVEMBEREK EGYHÁZI ESEMÉNYEIBŐL

November hónapról a Turai História kevés jeles eseményt jegyez. Ezekről ad hírt:

1905. november 11-én jött Turai Plébánosnak Dr. GALLOVICH GYŐZŐ Rákoscsabáról. Ő méltán megérdemli a "templomépítő" jelzőt, mert előzőleg Rákoskeresztúri. és a most 100 éves évfordulót ünneplő péceli templom építése után, nálunk is ő kezdte a már naggyá nőtt község részére nagyon szűknek bizonyult templom bővítését, átépítését. 1911-ben, amint a templom bejáratánál a kövezeten láthatjuk az évszámot.

1949. november 1-én jött káplánnak Tóth Árpád atya, Mogyorósi László helyébe. (Tóth Árpád atya a Székesfehérvári Papi Otthonban, Mogyorósi atya Berkenyén él nyugdíjasként ma is)

1950. november 11-én Tóth Árpád atyát Irsára helyezték, helyébe jött Zsellér Gábor káplánnak.

Ugyancsak november 11-én, de 1958-ban helyezte a püspök atya Turára Dr. Kovács Gábor atyát, dr. Herczegh János plébános helyettesítésére, aki agyvérzést kapott és kórházba került, és ugyanabban a hónapban, november 26-án, a Szécher úti kórházban meghalt.

1985. november 14-től betegszabadságát itt töltötte 1 esztendeig köztünk Szikszay Sándor, volt tereskei plébános. Jelenleg a Szalézi Rend tagjaként működik.

1986. november 16-án készült el az első két színes üvegablak: Árpádházi Szent Erzsébetet, és Szent Margitot ábrázolja. (Dr. Kákonyi Asztrik ferences festőművész tervei alapján Mohay Attila üvegfestő készítette.)

1983. november 18-án, pénteken d. u. 3 órakor. Jézus halálának órájában, került a felújított toronyra az új toronykereszt. Megváltásunk 1950. jubileumi évében.

1945. november 20-tól Kovács István volt a turai káplán 2 esztendeig. (Ő már meghalt. Dányban temették.)

1846. november 23-án halt meg MURÁNYI JÁNOS, 42 évesen: a helység kiváló iskolamestere. (Kántor-tanító) „valóban igaz ember, akít buzgósága, emberszeretete, emberisége miatt méltán szeretett mindenki.” (Hist.D.26.old)

Az orgonáról egy feljegyzés 1852. november 30-án: "A templom orgonája, - amely nagyon régi - teljesen tönkrement, javítani nem érdemes, ezért új orgonát rendeltünk. Komornik Ferenc, pesti mester 1000 Ft-ért új orgonát készített, 8 változattal és pedállal. Szent András napján lett használható." (Hist.D. 44.old)

A templomunk 8 új, sárgarézből készült csillárjai is november 30-án gyulladtak ki először, 1986-ban.

NOVEMBER VÉGÉNEK, ÉS DECEMBER ELEJÉNEK ESEMÉNYEI:

Ádvent I. vasárnapjával, november 28.-val megkezdődik az Új Egyházi Év.

Ettől kezdve karácsonyig hétköznapokon reggel 6 órakor Hajnali szentmisék lesznek. "Rorátéra" (így kezdődött a régi latin mise szövege, magyarul: Harmatozzatok...) várjuk a Krisztus eljövételére virrasztva várókat. Az imádságnak, virrasztásnak a lelki tisztulásnak, szentgyónásnak szent ideje a karácsonyi készüllet.

Lelkigyakorlatunkat ZSÓTÉR ANTAL, csongrádi kanonok-plébános tartja, aki Turán közkedvelt hitoktató-káplán volt (1966-1969-ig). Reméljük a három estén (december 5-6-7.) megtelik a templom, és egykori tanítványai is szívesen látják őt újra, hallgatják buzdító szavait. Az ő beszédei, mint Keresztelő Szent János szavai, készítsenek lelkünkben utat a 2000 esztendeje megszületett, de minden szentmisén titokzatos köztünk megjelenő Jézus Krisztusnak.

A betegek karácsonyi előkészítése, gyóntatása-áldoztatása december 13-án kezdődik majd. Szívesen fölkeressük otthonukban beteg, idős, templomba már eljönni nem tudó testvéreinket, hogy a karácsony nekik is Jézus születésnapja legyen lélekben a szentáldozás által.

Lukács András apát-plébános

Zsótér Antal atya

Hogy van Babu néni?

A 25 éve nyugalomban élő LAKÓ ERZSÉBET
50 éves jubileumot ünnepelt tanítványaival

1999. október 17-én nevezetes ünnepség zajlott le a községben: 50 éves osztálytalálkozót szerveztek az 1949-ben végzett növendékek. Katona Józsefné Lakó Erzsébet, a mindenki által ismert Babu néni volt az egyetlen jelenlévő az egykori pedagógusok közül. A pálya iránti elhivatottságát felmenőitől kapta örökül. Édesapja a községi iskola igazgatója volt, édesanyja pedagógus. Egyik nővére zongoratanár, a másik nővér pedig tanítónő. De a közeli rokonok, unokatestvérek közt is sok tanárembert lehetne megszámlálni. Nem csak a rendkívülinek mondható esemény, hanem az - életkoromnál fogva - általam kevésbé ismert Babu néni egykori életpályája is érdeklődéssel töltött el.

A 25 éve nyugalomba vonult tanárnő idős korára is megőrizte karcsúságát, magas termetét és kecses tartását, pedig az élet történelmi időszakai, ideológiai útvesztői és magánéleti nehézségei őt is megpróbálták. Manapság elsősorban kertészkedéssel, rejtvényfejtéssel, újságolvasással telnek napjai. Főként a Magyar Nemzetet, na és a Turai Hírlapot lapozgatja előszeretettel. Magáról nagyon szerényen, visszafogottan beszélt, hiszen „életem úgy is egy nyitott könyv” – fogalmazta meg. Ebbe a könyvbe próbáltam egy kicsit belelapozgatni és tallózni belőle a jubileumi rendezvény kapcsán.

- A nővéremtől, aki fotósként jelen volt az ünnepségen, tudok a nevezetes napról. Kinek a kezdeményezésére és hogyan zajlott ez?

- Az óriási, több hónapos szervezőmunkát Köles Péter (nyugdíjas tanár), Pecze Gábor és felesége Marika, Diós István és a jelenleg Budapesten élő Pásztor Eszter (Dr. Pap Jenőné) végezte. A 77 tagból álló évfolyamból – egy leány és egy fiú osztályból – egyetlen embert nem sikerült felkutatni. Benke Erzsébetről semmit sem tudnak. Kegyelettel emlékeztek meg a 21 elhunytáról. A 40 fővel megjelent évfolyam tagjai közül Turán kívül érkeztek Galgahévízről, Aszódról, Isaszegről, Gödöllőről, Budapestről, Gyöngyösről, Gödről, egészen Németországból, a Kanadában élő osztálytárs pedig táviratban küldött üdvözlőt. Mint ahogy az osztálytalálkozón felolvasott beszédemben is említettem, úgy érzem, hogy az iskola hajdani nevelőmunkáját is dicséri, hogy ennyien összejöttek és kívánták az egymással való találkozást. A személyes viszontlátás hatalmas öröm volt. A beszélgetések középpontjában elsősorban gyermekkori emlékek szerepeltek. „Emlékszel erre...? Emlékszel arra...?” – hangzott mindenütt. Mindenki a keztélyről, mint volt kedves iskoláról akart hallani. Hiszen ez volt az az évfolyam, amelyik a szülők segítségével az oroszok által itt hagyott szeméttől kitakarította a kastély épületét. Padokat, székeket, asztalokat szereztek be. Porpácsi István igazgató úr irányította a munkálatokat. Ahogy ezek a gyerekek a kastélyról beszéltek, külön megható volt. Felidéztek, amikor valamilyen munkájuk elismeréseképpen megengedték, hogy fölmenjenek a toronyba, ahol megkereshették szülőházukat. De legalább enyire szerettek a csodálatos park fái között bújócskázni.

- Eredetileg kik voltak az osztályfőnökök?

- A lányoknak Dr. Molnár Pálné Mária néni, magyar-történelem szakos tanár. A fiúknak pedig Kálmánchey Tibor, magyar-francia szakos tanár. Én magam éneket és tornát tanítottam. Ugyan az eredeti szakom magyar, de a szükség akkor ezt kívánta, és én rendelkeztem bizonyos zenei alapismeretekkel és egy kis zongoratudással. Később, ahogy a tantestület létszáma növekedett, már magyart is tanítottam. Ekkor már Fekete Laci bácsival párhuzamosan maradtam meg ének szakosként is.

- Feltételezem, hogy tantárgyakhoz kapcsolódó élményei is vannak Babu néniéknél.

- Valóban. Eszünkbe is jutott, mikor nyolcadik osztályosok voltunk és egy szép tornaünnepéssel zártuk a tanévet. Szinte az egész község lakossága a nézők soraiban volt, óriási tapsok hagzottak fel. Én egy karikagyakorlatot mutattam be. A legvégén felsorakoztak a csapatok, és akkor hirtelen megnyitották az ég csatornáit. Ennek ellenére feszes vigyázállásban, zuhogó esőben, harsogva énekelték a himnuszt. Akik az iskolaigazgató úr közelében voltak, látták, hogy a komoly Porpácsi tanár úrnak kicsordult a könnye, látva, hogy milyen fegyelmezettek a mi gyerekeink. Szép volt az az ünnepély is, amelyet Mária néni szervezett 1948 Karácsonyán. Írói tehetségét iskolai rendezvények alkalmával kamatoztatta. Akkor egy három felvonásos darabot írt és tanított be.

- Sokat hallottam, hogy régen a pedagógusok szabadidejükben, társadalmi munkában egyfajta népművelői tevékenységet is elláttak, bekapcsolódtak a művelődési ház életébe. Babu néni életében ez hogyan alakult?

- Én magam is kultúros voltam, megpróbáltam lerakni a könyvtár alapjait, persze még csak 2-300 db kötettel. Majdnem két évig foglalkoztam ezzel a tanítás mellett, majd utána Dusi néni vette át a könyvtárt. A kultúrházban sokat dolgoztam Tóth Joszi bácsival az ünnepélyek szervezése körül, ő viszont nem ebből az évfolyamból való.

- Ha jól tudom, Babu néni volt az egyetlen pedagógus a találkozón.

- Ma már csak én élek az egykori kollégák közül – akik ennek az évfolyamnak a tanításában résztvettek -, ezért kaptam a találkozón a tiszteletbeli osztályfőnök címet. Bizony 25 év nyugdíj után össze kellett szednem magam, hogy megtartsam a rendkívüli osztályfőnöki órát. De a gyerekek közé mindig szívesen mentem. Bármennyire 64 évesek, nekem akkor is ők a gyerekek.

- Mi történt a redhagyó óra keretében?

- Visszaemlékeztünk arra, hogyan zajlottak a régi osztályfőnöki órák, amelyek hangulatukban különböztek a közismereti tárgyak óráitól. Ezek hozták közelebb az osztálytanulóit az osztályfőnökhöz, itt létesítettünk melegebb és szorosabb kapcsolatot. Alkalmom nyílt arra, hogy megbeszéljük a tanulók számára fontos eseményeket, az elért

Hogy van Babu néni?

A 25 éve nyugalomban élő LAKÓ ERZSÉBET
50 éves jubileumot ünnepelt tanítványaival

sikereket, az esetleges kudarcokat. Megvitatuk az egymás közti összekoccanásokat, melyeknél az osztályfőnök feladata volt igazságot teremteni a torzalkodók között. Itt beszélgettünk arról, hogy mi a helyes és helytelen az emberi viselkedésben, mik az erkölcsi normák. Történelmi, irodalmi vagy éppen az életből vett példaképeket állítottunk a tanulók elé, így alakítva jellemüket, hogy dönteni tudjanak jó és rossz között. Később el tudjanak majd igazodni az őket ért sokféle hatás között az élet adta útvesztőkben. Tekintve, hogy már az osztálytalálkozón megjelentek is ősz hajú emberek, az élet delén túl vannak, egy olyan verset olvastam fel nekik, aminek aktualitása volt. Sik Sándorhoz személyes élmények is fűznek. Kecskeméten, az angolkisasszonyoknál végeztem a tanítóképzőt. Sik Sándor Szegedről – ahol később a tanári okleveletemet szereztem – sokszor eljött Kecskemétre előadást tartani. Úgy is hívtuk: Sik nagypapa.

SÍK SÁNDOR:

A LEGSZEBB MŰVÉSZET

A legszebb művészet tudod mi?

Derült szívvel megöregedni
Pihenni ott ahol tenni vágyol
Szó nélkül túrni, ha van mi vádol,
Nem lenni bus reményvesztett
Csendben viselni a keresztet.
Irigység nélkül nézni végig
Mások erős tevékeny életét,
Kezed letenni az öledbe
S hagyni, hogy gondod más viselje
Ahol segíteni tudtál régen,
Bevallani nyugodtan, szépen.
Hogy erre most már nincs erőd
Nem vagy olyan mint azelőtt,
S járni amellet szép vidáman,
Istentől rád szabott igában.

A beszédem után mindenkinek megismertük az életútját saját elmondásából, majd egy kiadós vacsora következett, s a kötetlen beszélgetések egészen este 11 óráig tartottak.

- Az egykori tanítványok közül sokan közéleti személyiségek lettek, s ezen belül is számos pedagógus. Hadd halljunk néhány nevet, akikre büszke lehet Babu néni!

- Ebből az évfolyamból Köles Péter neve már elhangzott, ma ő is nyugdíjas testnevelő. Dr. Tóth János, a jászberényi nyug. múzeumigazgató. Amíg Turán élt, aktívan működött a kultúrházban. Korsósné Ilonka néni, aki az iskola adminisztrációján dolgozott. Utánuk pedig sok-sok pedagógus lett a fiatalabb generációkból: Kardoss Imre, Varju Mihályné, Erdélyi Ágnes, Békési István. Nem egy közismert vállalkozó: Böbe baba a Piac téri illatszer üzletével, azután Békési Istvánné vagy Szécsényi István. De említetném a Turáról már elköltözött Szász Tomi nevét is. Hál' Istennek vannak sokan.

- Ebben a 25 nyugdíjas évben Babu néni távol volt a közélettől, s alig-alig látni ma is a faluban, pedig életkorát meghazudtoló kondíciónak örvend.

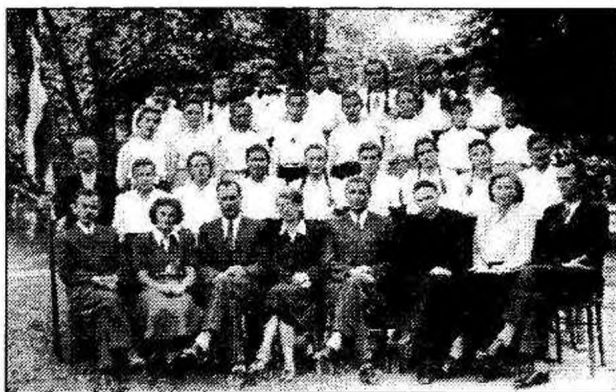
- Valóban visszahúadtam, de ennek az is oka, hogy elszólitottak családom iránti kötelezettségeim. Ma már egyedül élek, de azért, ha nagy ritkán végigmegyek a faluban, jóleső érzéssel tölt el, hogy megszólítanak, bólintanak. Érzem a falu szeretetét, amelyért igyekeztem sokat dolgozni. Minden erőmmel hivatásomnak éltem 39 éven keresztül.

- „Tura Nagyközség Önkormányzatának Képviselőtestülete Lakó Erzsébetnek Tura Nagyközségben végzett több évtizedes kimagasló közéleti tevékenységéért és példamutatásáért Turáért Emlékérmeket adományozza.”

A falu szeretete nyilvánult meg abban a közéleti kitüntetésben, melyet elsőként kapott meg 1994-ben Babu néni.

- A kitüntetést nagy meglepetéssel fogadtam. Erről álmodni sem mertem. Persze kaptam számos elismerést pedagógusi pályám során is, bár erről nem fontos említést tenni, mégis a községé jelentett számomra a legtöbbet. Ez az én falum, mint Gárdonyi írta. Turához ragaszkodom, míg lélegzem, itt akarok maradni ebben az otthonban, amit 1936-37-ben a szüleim építettek.

- Ehhez kívánok további jó egészséget! Seres Tünde

Felső kép: Az 1949-ben végzett leányosztály
Alsó kép: A jubiláló évfolyamtársak 1999. október 17-én

FOTÓ: Seres Csilla

"Számomra a festészet egy életre szóló hivatás..."

A művelődési ház rendezvényein egyre több tehetséges helyi vagy Turához kötődő fiatal kap alkalmat a bemutatkozásra. Így történt ez 1999. október 24-én a 25 éves turai Tóth Eszter és a borsosberényi Gömör Kata közös kiállításán, ahol nemcsak a képzőművész Eszter-Evelinó művészetét, hanem Brez Annamária hárfa- és Viszokay Rudolf fuvolájátékát, s a Takács Mariann mély tónusú hangján megszólaltatott Reményik-szavakat is élvezhette a közönség, töltődhetett belőle. Hiszen ez a művészet lényege, célja.(?) Erről és a benne rejlő Evelinóról kérdeztem Tóth Esztert.

- Honnan jött az Evelinó név? Miben különbözik Evelinó Tóth Esztertől?

- A saját nevemet társadalmilag szükségszerűnek érzem. Kerestem egy művésznevet, ami engem, vagyis a művészt jellemzi. Egy barátnőm hívott így középiskolában, ott ragadt rám. Emellett pedig kezdőbetűjében azonos az Eszterrel. Az Evelinó név megtestesítője, nem a hétköznapi Tóth Eszter, hanem az a művész, aki talán bennem él és alkot. Evelinó semleges, nemtelen, tehát egészen más, kortól, helytől, társadalmi helyzetétől független valaki.

- Számomra, s talán sokak számára ismeretlen volt művészeti tevékenységed. A helyi köztudatba mindenképp ezzel a kiállítással kerültél be.

- Valóban Turán nem nagyon ismernek, Budapesten viszont több kiállításom is volt, néhány zsűrizett munkám galériákban is megtalálható. Emellett ösztöndíj pályázatokon is résztvettem már.

- Hogyan kezdted el a festést, mi motivált téged erre?

- Gyermekkoromban is volt már érdeklődésem ez iránt, kreatív voltam. Állandóan rajzoltam, az volt a legkedvesebb elfoglaltságom. Ha sokat nyüzsgöttem, mindig papírt és ceruzát adtak, hogy lefoglaljanak. Éveken keresztül láthattam az elődök munkáit tankönyvekben, művészettörténeti kiadványokban, s nagyon izgatott, hogy én is kipróbáljam az olajat, hiszen a gyerekek jobbára még csak vízfesték adatik meg. Később, az általános iskolában ez elfelejtődött, habár akkor is a rajz volt a kedvenc tantárgyam. Igazából 1992-ben, 18 éves koromban kezdtem el festeni. Megérdeklődtem, hol lehet beszerezni az alapanyagokat, kellékeket. Az alkotás vágya hajtott. Valamit létrehozni, átadni másoknak.

- Milyen témákat kezdted el festeni?

- Portrékat, tájképet, szentképeket, színésznők képeinek másolatait. Még örzöm is az első munkáimat. Ezek jobbára másolgatások, mert próbálgattam a különféle technikákat kisebb méretű vásznon.

- Mikor volt az első bemutatkozásod?

- Az elmúlt évben Budapesten, tehát váratott magára egy ideig.

- Egy korábbi beszélgetésünkből tudom, hogy sokáig autodidaktaként képeztél magad.

- Négy évig autodidaktaként, eközben rengeteg művészi hatás ért, és kezdtem kinőni a másolgatós korszakomat, a szándékosság egyre inkább benne volt az alkotásaimban.

- Az önálló elgondolás megvalósítása köthető egy konkrét képhez?

- '94-ben kezdtem el összekomponálni a képeket, lélekkel alakítani. Az addigi időszakot inkább anyagismeretnek nevezném.

- A belső elgondoláson túl egy festő modellekkel is dolgozik. Nálad mennyire gyakori, ill. még milyen lehetőségek fordulnak elő?

- Festek tájban, műteremben, élő modelltől, fényképről, a képzeletem alapján fiktív alakokat. Pl. a Sétáló hölgy c. képeknél egyszerűen csak annyit tudtam, hogy tetszenek a régi ruhák, a kalap. Így kialakult bennem egy alak, melyet elhelyeztem egy képzeletbeli környezetben. Sokszor pedig filozofikus gondolatok motoszkálnak bennem.

- Mi az az üzenet, melyet alapvetően közvetíteni akarsz képeiddel?

- Elsősorban azt szeretném, hogy másoknak adjak, közvetítsek valami pozitív dolgot, energiát. Ehhez fontos nekem, hogy a kép szép, harmónikus, esztétikus legyen, még akkor is, ha szomorú dologról szól.

- A kiállítás címe: A XX. század vége – Gondolatok és érzések a művész szemével. Ha e század történelmére, civilizációjára, kulturális megnyilvánulásaira gondolok, akkor sok minden jut eszembe, ami kevésbé mondható harmónikusnak. Sőt, sokszor jellemzően nem az. Ebből kiindulva tehát, olyan mintha te abban az értelemben lennél a XX. sz. festője, hogy egy tudatos ellenpólust képviselsz a valósággal szemben. Te hogy érzed, mitől vagy XX. századi?

- Természetesen van egy adott tény, hogy ebben a korszakban élek, s ez már idetartozóvá tesz. Azonban a művészet céljának tekintem, hogy kikapcsoljon, pozitív érzéseket adjon ebben az elgyakorlatiasodott világban.

- Általánosságban mered ezt kijelenteni a művészet céljaként, vagy ez inkább konkrétan a saját célod? Ugyanis ebben az emlegetett XX. században számos olyan alkotás vált ismertté a képzőművészetben, mely esztétikum és harmónia helyett a figyelemfelkeltést, meghökkenést, esetleg felháborodást provokálta.

- Én ugyan a magamról beszéltem, de általánosságban is jó volna, ha ez maradna az uralkodó irány. Ezen túl persze, a művészet számos dolgot magában foglalhat. Én továbbra is azt mondom, hogy szép dolgokra felhívni a figyelmet, belső értékeket, a lélek rejtelseit ábrázolni az igazi küldetés. Ihletet és témát ennek a kornak a villanásaiból merítek, történések és életelemek felhasználásával, mely a művészi megfogalmazáson belül, mindenképpen valami megfogható lényegzőn alapul. Magamat realistának tartom, pontosabban úgy fogalmaznék: hihetőnek. A közönségnek pedig az a sajátja, hogy eldöntse, sikerült-e a dolgok mögöttes tartalmát megvilágítanom.

- Ahhoz, hogy valaki kompozíciót tudjon létrehozni, rengeteg előképzettségre van szüksége az eredendő tehetség mellett. Te hol szerzedet ill. szerzed az ismereteidet?

- Van egy alaptudás, ami művészetileg kötelező, erre építkezve találhatja meg valaki a saját útját. Ezt rajzkörökben, táborokban igyekeztem és igyekszem fejleszteni. Két évig jártam a Postás Művelődési Központba, a Benczúr utcába Budapesten, valamint egy évig a József Attila Művelődési Házba. Ide teljesen esetlegesen is el lehet menni, és lehetőség nyílik modelltől dolgozni. Emellett tavaly nyáron Pincehelyen voltam egy művész táborban, ahol megismerkedtem Gömör Kata szürrealista festővel, akivel közösen állítottunk ki itt Turán. Bár a stílusunk nagyon különböző, de mint barát és

TÓTH
ESZTER

"Számomra a festészet egy életre szóló hivatás..."

és ember nagyon fontos nekem. Ezért örültem is a tőle származó közös kiállítás ötletének.

- Neked miben kell sokat fejlődnöd, tökéletesedned?

- Minden munkával tanulok valamit. Gyengébb pontom a rajzolás, de egyébként is jobban izgat a festés, az anyag. Négy évig, a kezdetekben csak festettem, majd utána tanultam anatómiát és rajzot. Rajzolni csak szénnel szeretek, mert annak van egy képlékeny festői hatása.

- A kiállításon bemutatott anyag jól reprezentálta, hogy számos téma és technikai megoldás izgat. Ez egymást követő korszakaidat mutatja be, vagy mindez párhuzamosan, tehát egyszerre van jelen benned? Mítől ez a „kavalkád”?

- Bennem mintha többféle én lenne, melyek valahol kapcsolódnak, hiszen nem is tudom különválasztani őket. Sok minden érdekel és ez így nyilvánul meg bennem. Megragad egy színhatás, egy karakter, egy virág. Ha valamit kinövök, jön helyette más. Ha egy mellett megállapodnék, nekem olyan, mintha le ragadnék. De varázsszerem főképp az olaj. A festék felvitele képenként egyedi: történhet kézzel, ecsettel, festőkéssel, spaklival, kenéssel vagy szórással. Dolgozom vászonra, farosra, fémre, üvegre, kerámia alapra.

- A kiállításra elhozott képek közül melyiket érzed technikailag is kiemelkedőnek, s egyben üzenethordozónak? De kérdezhetném úgy is, melyik áll hozzád a legközelebb?

- A Kávézók c. mindenképp, talán azért is, mert nagyon sok időt fordítottam rá, és a barátaimat ábrázolja. Vagy az Őrült vasutas c., mely Van Gogh-hoz és a barátomhoz, partneremhez kötődik. Ez egy ellen-jellemportré egy kis Van Gogh örülettel, tőle ellesett esetkezeléssel. A Sissy másképp is a kedvencem, mert ő számomra nem királynőként jelékszerezve, hanem egyszerű és természetes nőként fontos.

- Kik azok a festők, melyek azok a művészettörténeti korszakok, akik és amelyek megérintettek, hatásukat utolérhetjük képeiden? Egyet említettél is.

- Régebben Boris Vallejo. Nála nem a téma, hanem a technika fogott meg. A kidolgozott, grafikus, szuperrealista hatás. A tőle készített másolatokat néhány képemben fel is dolgoztam, pl. az autónk motorházatetőjén. Sokat tanultam az ő leírásából. Azóta viszont sokkal közelebb állnak hozzám az impresszionisták. Van Gogh-ról már esett szó. Ő nemcsak festészetével, hanem az egész életével. Őt tényleg nem érdekelte semmi más a művészetén kívül. Nem azon törte a fejét, hogy meggazdagodjon vagy jó helyre kerüljenek a képei, hanem csak a napraforgók sárgája, hiszen a sárga volt a boldogságszín számára. A maga örültségével nekem a legnagyobb művész, aki élt. De sok más lázadó impresszionistát is említhetnék.

- A lázadás szó hangsúlyozása megütötte a fületem, mert ennek fontossága kicsit ellentmondásban van az említett művészi céljaidal.

- Bennem is van egy kis lázadó, bár elfogadom az akadémista szemléletet. Az én lázadásom abban nyilvánul meg, hogy azt adom, amit érzek. Akkor is, ha valakinek nem tetszik. Ezen belül próbálok arra törekedni, hogy esztétikusat csináljak. Ezt az ellentmondást, feszültséget szeretem a Művészetért c. szenvedő képem szemlélteti a festőábrán felfeszített alakkal, amely ugye a keresztre asszociál. Távol álljon tőlem, hogy Jézushoz hasonlítsam magam, hacsak nem abban, hogy minden áron vállalom azt, amit feladatommak érzek.

- Reméljük, azért ez nem l'art pour l'art művészet. Van, akit magával ragad, mint ahogy a vendégkönyvből ez már vissza is köszön. Turai bemutatkozásod sikerként könyveled el?

- Igen, bár örültem volna, ha még többen eljönnek a két hét folyamán.

- Én biztatónak látom a vendégek számát. De azt mindenképp egyértelmű sikerként könyvelheted el, hogy ez a kiállítás hozott egy önkormányzati megrendelést számodra. Beszélj egy kicsit erről!

- 2000. júliusában kerül átadásra az új temető a ravatalozóval. Színes üvegablakainak elkészítésére kértek fel, s a tervek bemutatása és elfogadása után, örömmel el is vállaltam ezt a kihívást.

- Általában ólomüvegablakokat használnak pl. a templomokban. Ez azonban egy igen költséges és körülményes eljárás lenne, így te egy újfajta technikát, az üvegfestést alkalmazod.

- Igen, festett üvegablakok lesznek, egész pontosan négy, amelyből egy darab, több mint 10 m². A tervek elkészültek, melyek tetszettek az önkormányzatnak és a plébános atyának is. Az ábrázolandó jeleneteket a Bibliából vettem, a Jézus feltámadása utáni periódusból, a Jelenésekből dolgozok fel mozzanatokot. Az a bizalom, amit irántam az önkormányzat mutat, annyira jól esik, hogy igazából ki sem tudom fejteni. Ez valóban egy művészi feladat. Az üvegfestés nagyon érdekel, láthatad, hogy a kiállításra is hoztam egy ilyen munkát. Nem szeretnék nagyképűnek tűnni, de azt azért hozzáteszem, hogy az engem ért megtiszteltetés hatására úgy döntöttem, a négy festett üvegablakból csak egyért fogadok el honoráriumot. Ezzel kívánok hozzájárulni lakóhelyem további fejlődéséhez.

- Mire tudsz még időt szánni e megbízás mellett?

- Mindenképp szeretnék csinálni egy műtermi kiállítást Turán korábbi és készülöben lévő munkáimból, mely egyfajta betekintést nyújt művészi intimszférámba. Én ezzel nyitom és köszöntem a 2000. évet. Telefonos egyeztetés alapján lehet majd megtekinteni, mondanom sem kell ingyenesen (28/467-786). Szívesen veszem önkéntes modellek jelentkezését, és bárki visszajelzéseit képeimmel kapcsolatban. Nagy segítséget jelentene nekem, ha a tervezett katalógusom elkészítéséhez szponzori támogatásokat kapnék. A pályázatokra, ösztöndíjakra való nevezéseim folyamatosak, és ami teljesen friss hír: egy-két héten belül az Interneten (www.inforum.hu) megtalálhatók lesznek a képeim.

Seres Tünde

Pótolhatatlan pótcselekvések

Szakköri élet az általános iskolában

A zeneoktatás is sok gyermeknek ad lehetőséget a kibontakozásra

A Turai Általános Iskola egyik legfőbb büszkesége évtizedek óta az iskolában folyó szakköri tevékenység. Csaknem minden esztendőben indítanak mintegy féltucatnyi - néha ennél is több -, tantárgyukhoz kapcsolódó, művészeti vagy sportjellegű szakkört, de bizonyos hobbi-igények kielégítésére is adódik lehetőség.

A szakkörök meghirdetése szeptember elején történik, amikor is a tanulók eldönthetik a kiírás alapján azt, hogy melyik szakkör foglalkozásain szeretnének részt venni a tanév során. A legtöbb szakkör hetente egy alkalommal tart foglalkozást, általában két órás időtartammal.

Vannak az iskolában olyan szakkörök, amelyek évtizedek óta dolgoznak, és munkájukat az eredményesség jellemzi. Ezek az eredmények nem csak itthon mutatkoznak meg, hanem különféle versenyeken, vetélkedőkön, pályázatokon is, amelyek körzeti, megyei sőt, több esetben országos elismeréseket is kiérdemelnek. Úgy gondolom, hogy **leánytornász** szakkörünket nem kell bemutatni a Kedves Olvasóinknak. Negyedszázada a legjobbak Pest megyében, de az országos versenyeken is dobogóközélen állnak. Egyszer megkérdeztem a szakkör korábbi vezetőjét, **Varjú Mihályné** tanárnőt, hogy mi a titka ennek a rendkívüli eredményességnek. "Ilonka néni" úgy válaszolt: *"Semmi más, csak a kemény felkészülés, ami bizony esetenként minden héten 3-4 alkalommal 2-3 órás munkát is jelenthet. Meg azt hiszem - folytatta a tanárnő -, hogy nagyon sok segítséget kapok régi tornászainktól is, akik sok órát töltenek el velünk az edzéseken és a versenyeken."*

Itt szeretném megjegyezni, hogy jó volna, ha atlétikai és labdajátékos szakkörök is működnének az iskolában. Valószínűleg ezekre is volna "kereslet" a tanulók körében.

A másik "szakkörmatuzsálem" a **Napraforgó Gyermek Fotószakkör**, amely három éve ünnepelte fennállásának 40. évfordulóját. E szakkör foglalkozásain nem csak a fotózás alapismereteit sajátíthatják el a tagok, de bizonyos informatikai, riporter, felfedező ismeretek megszerzésére is lehetőség nyílik. Ha csak a szakkör gondozásában 26. éve tevékenykedő Galga Expedíciót vizsgáljuk, vagy az iskolában havonta megjelenő *Nézzé meg az ember* című képes faliújságot, esetleg a Nagyközségi Könyvtár kirakatában immár az 51. számot elért sajtófigyelőt, megállapíthatjuk, hogy ez a tevékenység igen hasznos. Szerintem nagyon gyümölcsöző az az együttműködés is, amelyet a szakkör a helyi lap (Turai Duma) szerkesztőivel és a környezetvédelmi szakkörrel alakított ki. Kár, hogy a szakkör 20-30 éves eszközökkel kénytelen dolgozni, eszközbeszerzésre évek óta nincs lehetőség.

A **környezetvédelmi** szakkört **Jenei Csabáné** tanárnő vezeti évek óta. A szakkörben kéthetenként felső tagozatos tanulók tevé-

kenykednek. A célokat így összegzi a szakkör munkaterve: *"Az egyhajjú virág védelme a nyílás idején, a virágzás figyelése, virágszámolás. A Csontos part védelme, különös tekintettel a homokbánya rész homoki növénytakarulásának alakulására. A Galga vízminőségének vizsgálata évszakonként. Téli madárvédelem..."*

Mindezeken túlmenően 8 éve méri a savaseső összetevőit, energiahatékonysági vizsgálatokat végeznek, gyűjtési akciókat szerveznek, pályázatokra jelentkeznek, megünneplik a Föld, illetve a Madarak és Fák napját, közös kerékpáros és buszos kirándulásokat terveznek.

Szintén a legeredményesebb szakkörök egyike a **rajzszakkör**, amelyet **Kálnáné Ádám Anita** művész-tanár vezet. A képzőművészet különböző ágaival, valamint az alkotás különféle technikáival ismerkedhetnek meg az itt tevékenykedő tanulók, majd saját alkotásaikban gyönyörködhetnek és gyönyörködtethetnek másokat is. A szakkör egykori tagjai közül többen ma már alkotóművészként kamatoztathatják például a szakkörön szerzett ismereteiket. Sokan megcsodáltak **Varju Kriszta** és **Tarcsi Anna** kiállítását, de évenként bemutatják a szakköri, még nem művész tagok alkotásait is.

A **túraszakkör** még nem dicsékedhet évtizedes múlttal ugyan, de vonzó programja sok tanulót "csábít el" a foglalkozásokra. **Kiss Gábor** tanár úr, a szakkör vezetője így fogalmazta meg a tevékenység célját: *"Elvisszük a diákokat a természetbe, ahol sokrétű benyomásokat, ismereteket szerezhhetnek az állat- és növényvilágról, környezetvédelemről, nevezetesen történelmi helyekről. Az így szerzett személyes tapasztalatok formálják viszonyukat, érzelmeiket a világhoz, kihatva későbbi felnőtt magatartásukra."* Tervezik havonta egyszer hétvégenként egy-egy tájegység bebarangolását, félévenként pedig kétnapos túrák lebonyolítását.

Mindenképpen szólni kell a **Kiskomédiások** 10 éves, rendkívül hasznos tevékenységéről is. Minden évben új darabbal lepték meg nemcsak szüleiket, de a község színházkedvelő közönségét is. Nyaranként hangulatos táborozás keretében a jársági tanyavilág lakóinak szereztek örömet ottani fellépéseikkel. Vezetőjük: **Diligens Károlyné**. Az idén új tagokkal kellett volna indulnia a szakkörnek, akik zömmel a 3-4. osztályosok közül kerülhettek volna ki. Sajnos az időben megjelent hirdetés ellenére egyetlen tanuló sem jelentkezett. Vajon mi lehet az oka?

Természetesen van azért jól működő szakkör az alsó tagozatban is. Az **"Ügyes kezek"** szakkör **Pásztí Éva** tanítónő vezetésével évek óta dolgozik 3-4. osztályos tanulók részvételével. Használati tárgyakat, ajándékokat, jelmezeket terveznek és készítenek, miközben - a tanító néni elmondása szerint - nagyon jól érzik magukat. Itt ugyanis kívánságaik, vágyaik, elképzeléseik helyet kapnak, és egy kis munka eredményeként valóra is válhatnak.

Talán évek óta hiányzik az alsó tagozaton egy bábjátékos szakkör. Az sem volna rossz dolog, ha **Dolányi Anna** elsősorban óvodások és alsósok között végzett munkája folytathatóna a felső tagozaton is. Így talán könnyebbé válhatna az átmenet az ifjúsági néphagyományörző csoportok irányába.

Befejezésül még annyit, hogy örömmel köszöntjük **Raksányi Ildikó** tanárnő **táncszakkörét**, amely szintén hiánypótló feladatokat tűzött ki maga elé.

Sajnos a tantárgyakhoz kapcsolódó szakkörökről - mint pl. a fizika, számítástechnika - e cikkben nem esett szó, gondolom, ezek hasznossága szintén megér majd a jövőben egy írást. **Takács Pál**

A múzsa csókja

Sokan gondolják, hogy a metal, a hard rock, a trash, s más „kemény” és „zúzós” zenei irányzatokat kedvelő és űző fiataloknak sekélyes a lelki világuk. A zenei izlésbéli különbséget valamiféle devianciának vagy sérülésnek, kezelendő problémának ítélik. **Tóth Gábor /Totyi/** is egyike a „sérülteknek”. Amatőr zenekarok turai bemutatkozása alkalmával lépett fel többször hatvani együttesével, az Idegen Világgal, dobosként. Érzékenységről, gondolatairól ítéljen mindenki saját maga.

Seres Tünde

HOLDAS ÉJ

előszó;

Én, mit is írhatnék még rólatok,
Nap, Hold, s ti messze-messze gyűrt csillagok?
Csak tűnődöm, ahogy a védtelen végtelen
összeér, egybekél, pucéran pózol, kelletti magát,
s mert mi hergeltén dülünk, nem látjuk; az őstanúság,
hogy mi a lényeges és mi a jelentéktelen.

Hold, te kuszának tűnő, halovány-éles,
tompá-szűrő, sárga-kékes
csillagoknak beteg-ercú pásztora!
Mintha lázas bú gyötöme, s marcona
ármiai az éjnek halál-szépítve kísémének
utolsó utadon, hol mind az apró fények
gyászos fáklyákként lobognak.
Csak, mert a magányba fúlsz, mért hisznek halottnak?

Ó, te fekete ködben érő barack!
Őszi vagy kajsz? Mindegy, nekem maradsz
a legdúsabb, a legédesebb...
Belőled szürcsőők álmaimhoz, hogy ne rémesen
riadjak fájó képzelgéseim rút szigetén,
ha közelgő emlék-vihar suttog; „Én, te vagy én!”

Ó, te nyitott, poros kódex, éj korong-könyve!
Hú képeidből olvasok, majd sírok. Esti könnyek
áztatta arcom nehéz, akár az agyagsár,
néma-bölcsen vészelem lapjaid, s ami vár
igazán, az a gyilkos közöny és a mohó áhitat.
Törj lelkemen kaput, vagy fúrj egy feneketlen kutat,
hogy tükrében én lehess, tiszta, szűzi szempár,
ragyogva tűnve fel a vaksi éjbe immár,
mint erős paraszt, jóságos úr, vagy egy megbecsült költő,
ne vézna, tepedt csonthéj! Légy mézsfehér, s kerekded, mikor felnő
minden általad táplált gyermeki gondolat!
E káoszban együtt őrizzük legelésző csillagjaidat.

utószó;

S csillagjaid,
mintha koszos fólián át bámulná őket,
puhák, fodrosak, mégis ékesek,
s máskor,
ha tisztán feszül a sötétség, már
mikroszkópikus a táv, vakító ezüst-sorják...
Vigyázz, elesek!

IDEGEN

Ágyam koporsó,
álmom agónia,
ejakuláció
és fantazmagória.

Nincs köztes állapot.
Két végletként
száguldok, becsapódom –
teremtve két ént.

/Az egyik ébren álmodik,
a másik álomban ébred./

Termékeny világ,
te nagyon idegen!
Gyönyörű a kilátás,
mégis, nekem

kilátástalan.
Vesszen életem –
a belémtáplált akarat,
igény, bátorság, félelem,
mind-mind hagyjon el,

míg nem tudom
miért olyan idegen
saját hangom,

miért idegen nekem
az ágyam – mint koporsó!
Merev testem

ürbe hajított gerely,
vagy talán egy üzenet,
egy jel!

Kérdezek
választ várva,

s megkapom;
„- Senki sem árva!

Sem a köztes – a véglet,
sem a Föld – az élet,

csak idegen,

mint

én

és

én.”

"Zöldek"

FÉLPERCES Öregek csatája a "burján" ellen

Erdélyországban legutóbb a tavaszi kiadós esőzések után jártam, ahol nem mulasztottam el felkeresni kedves ottani kolléganőm édesanyját, aki minden esetben a sok finom falat mellett, csodálatos, izes, igazán magyar szavaival fogadott. Most éppen arról beszélt, hogy ez a csúnya esőzés milyen sok kárt tett a földeken, mivel nagyon sok "burján" kelt életre. Az új-régi magyar szót - mármint a burjánt - hamarosan sikerült helyretennem, hiszen gyermekkoromban még nálunk is használatos volt ez a szó a gaz vagy gyom megjelölésére... Aztán itthon találkoztam a burjánnal. Ott nőtt ki a fal mellett abban a kis utcában a Tabán út elején, a vendéglőnél. Egyre csak növekedett, terjedt. Többen észrevették, ami abból is látható volt, hogy a hatalmas bokrok alkalmassá váltak bizonyos csokipapírok csikkei, gyufásdobozok "szakszerű" tárolására is. És - ha hiszed, ha nem, Kedves Olvasóm - ez az alkalmi szeméttároló egész nyáron ott virult, ahová az emberi természet parancsa szerint rendeltetett...

Néhány lépésnyire a vendéglő udvarán kellemes hangulatban telt a délelőtt. Még a kinti asztalokat is jól lehetett használni, a ragyogóan sütő nap a nyári emlékeket idézte. Elhangzott időnként egy-egy jó vicc, amin aztán a vidám társaság hatalmasakat tudott hahotázni.

Aztán egy nap két időse asszony - összcadva túl a százötvenedik életévükön - ásóval, kapával, gereblyével és söprűvel "szállta meg" a burjánt. Nagyokat nyögve, de mélyeséges buzgalommal mintegy kétórás munkával nem-csak hadat üzentek "Burján úrnak", hanem le is győzték.

Amikor a két elfáradt, kimerült néni a munka végeztével végre kiegyenesedhetett, a kocsmaudvarról hatalmas nevetés harsant fel. No nem a két öregasszonyt nevték ki, csupán elhangzott ismét egy jóféle szexis vicc két nagyfröccs között.

Takács Pál

Turán is megkérdendők: "Nem bántja a szemét?"

Szóba került, hogy irni kellene egy cikket azokról (vagy azoknak?), akik felelősségük legcsekélyebb tudata nélkül, módszeresen, következetesen szennyezik környezetünket. Ugyanis bármerre indulunk el a községközpontból, az útszéli árkok, földek "nem hivatalos" hulladéklerakó képét mutatják, de nem jobb a helyzet erdeinkben, rétjeinkben sem. Tegyük egy hosszú sétát a Honvéd erdőben? Látogassunk el hétvégi piknikre a Zúgó híd környékére? Előbb-utóbb találkozunk valaki háztartásának vég(mellék)termékével. Nem akarok a "zöldek szövívője" lenni, mivel itam már máskor is hasonló jelenségről, éppen a Föld napja apropóján. A helyzet viszont nem hogy javulna, de a nyári kirándulások, táborozások, flekkenezések, nyársalások stb. után még hervasztóbb képet mutat, nem beszélve azokról, akik nemes egyszerűséggel lökik ki autójukból a terhéssé vált szemetet. Tudom, nem biztos (sőt, talán nem valószínű), hogy a Turai Hírlap rendszeres olvasói közül kerülnek ki a hulladéktárolást és újrahasonosítást ily sajátos módon értelmezők, és nem azért, mintha valaki attól "térne meg", ahogy és amiről mi az "ígét hirdetjük". Még csak azt sem állítom, hogy soha életemben nem dobtam el egy használt zsebkendőt, vonatjegyet, csomagolópapírt, akármit. De egyre kevésbé teszem. Pontosán azért, mert hányingert kapok a vonaton széköpködött szotyolától, az ülések közé akkurátusan benyomkodott banánhéjtől, bántja az esztétikai érzékemet (és közlekedési szabadságomat), ha kiolvasott újságlapokban kell "térdig gázolnom", és nem tölt el megnyugvással, ha arra gondolok, hogy az erdőbe kivitt nejlonbálányi szemét - lebomlási együtthatóját figyelembe véve - még az unokáim útjába is állhat...és ha engem zavar, nyilván mást is zavarna, ha én így tennék. Ennyire egyszerű. Még csak azt sem mondhatja senki, hogy nincs rendszeres szemétszállítás, vagy hogy egy műanyag kuka ára megroppantana az otthoni költségvetést. Az építkezőknek sem kell külön beépíteni a kiadási oldal első helyére a síttszállítás terheit. Attól félek, nagyon hosszú és keserves munka vár még az új hulladéklerakó dolgozóira. Ha így haladunk, a szelektív hulladékgyűjtés előtt meg kell birkóznunk a szelektív gondolkodás bevezetésével is.

Tordai László

FELHÍVÁS

A Gödöllői Földhivatal (2100 Gödöllő Ady sétány 60. Tel.: 28/420-520) felhívja a település külterületi termőfölddel rendelkező tulajdonosainak figyelmét, hogy a Termőföldről szóló 1994. évi LV. tv. V. fejezet 36. § (1) bekezdése szerinti **hasznosítási kötelezettség teljesítését**, a jövőben folyamatosan ellenőrzi.

A művelési kötelezettség magában foglalja az adott termőföld bejegyzett művelési ágának megfelelő termeléssel történő hasznosítását, vagy termelés folytatása nélkül is a talajművelési és talajvédelmi előírások betartását, tehát a terület kultur állapotban történő tartását (gyommentesség stb.). Aki a fenti kötelezettségének nem tesz eleget, azzal szemben a Gödöllői Földhivatal államigazgatási eljárást fog kezdeményezni, és földvédelmi bírságot fog kiszabni az 1994. évi LV. tv. 43. §-a alapján. A földvédelmi bírság kiszabása megismételhető.

Gödöllő, 1999. november 9.

Holló Anna sk - hivatalvezető

ÖKO-INFO

ÖKO-INFO

GALGAMENTI NÉPFŐISKOLAI HÍREK (2193 Galgahévíz, Fő út 106. ☎ 28/460-276)

Időben szólunk egy szép karácsonyi ajándékról! Zöldköznaptár 2000 címmel megjelentetünk egy környezetvédő, kifestő mandala naptárt (mandala - buddhista és hinduista szertartásokban meditációhoz használt sematikus világábrázolás: többnyire szimbolikus jegykből álló kör alakú diagram. A szerk.). Gyerekeknek, örökifjú felnőtteknek készül, akik kedvet éreznek a színezéshez és maguk is szeretnék tenni valamit a környezetért. A címlapon színes mandala, a belső lapokon 12 természetről szóló, fekete-fehér mandala kap helyet, szokásos naptári beosztással. Várjuk az érdeklődők megrendeléseit. Irányár: 650 Ft.

KOMPOSZT NAP: 1999. november 24-én, 12-18 óráig a turai művelődési ház nagytermében **Levéltündérek és őszanyók** címmel kiállítást szerveznek óvodások levelekből, termésekből, természetes anyagok felhasználásával készített munkáiból.

OKLEVELES BIOGAZDA TANFOLYAM INDUL SZADÁN A FALUHÁZBAN DECEMBER 3-4.; 11-12.; 18-án

A tanfolyam anyaga illeszkedik az EU SAPARD és PHARE támogatási rendszerhez, melyet elsősorban a helyi gazdáknak, környezetvédőknek ajánlunk. (A rendezvényt támogatja a Szadai Faluház, a Gödöllői Polgármesteri Hivatal, a Biokultúra Egyesület, az Ökotárs Alapítvány)

**Jelentkezni lehet: Zöld Lászlóné, Szentandrási a Galgamenti Népfőiskola Alapítványa 2193
Galgahévíz, Fő út 106. Tel: 28/460-276**

AZ EURÓPAI ÉS MAGYAR MINŐSÍTŐ RENDSZERBE ILLŐ VEGYSZERMENTES, ÖKOLOGIAI
GAZDÁLKODÁS (NÖVÉNYTERMESZTÉS, ÁLLATTENYÉSZTÉS, MÉHÉSZÉT) ALAPJAINAK
MEGISMERTETÉSE, REALITÁSÁNAK BEMUTATÁSA

5 NAP: 1500 Ft, vagy 1 NAP: 500 Ft

Részletes program, jelentkezési lap, csekk válaszborték csatolásával igényelhető a Biokultúra
Egyesület Gödöllői Biodinamikus Csoportjának vezetőjétől:

Zöld Lászlóné, 2111 SZADA, Kertalja u. 5/b. (06-28-404166)

Jelentkezési határidő: november 22.

- Mi a biogazdálkodás?	- Mi a biotermék?
- Miért lenne jó így gazdálkodnom?	- Miről lehet felismerni a bioterméket?
- Megéri-e így tartani állatot?	- Ki veszi meg a bioterméket?
- Kevesebb vagy több munkával jár?	- Biztos, hogy a kukacos alma bio?
- Megéri-e így művelni a földet?	- A biotermék kukacos?
- Hol lehet ökológiai gazdálkodást folytatni?	- Kevesebb így a termés?
- Elég-e a vegyszert elhagynom?	- Hol lehet eladni a bioterméket?
- Lehet így gazdálkodni?	- Hogyan kezdhetem el?
- Ki segít így gazdálkodnom?	- Vannak, akik már így csinálják?
- Ez a jövő útja?	- Támogatják?

TAKARÉKSZÖVETKEZET HIRDETÉSE

**ÉRTESETJÜK TISZTELT ÜGYFELEINKET, HOGY A TURAI TAKARÉKSZÖVETKEZET
A 2000. ÉVI EZREDFORDULÓN A KÖVETKEZŐ MUNKAREND SZERINT MŰKÖDIK:**

1999. december 28. Rendes banki munkanap. A Takarékszövetkezet ezen a napon fogad el utólagos Ügyfeleitől megbízásokat, jóváírásokra illetve terhelésekre. Ezeket a kirendeltségek legkésőbb 13 óráig fogadják.
1999. december 29. Pénztárforgalom a megszokott banki munkanapnak megfelelően működik. Pénztári nyitvatartás 8-15 óráig.

**1999. december 30. és 2000. január 3. között a Takarékszövetkezet ZÁRVA tart,
az ország más pénzintézeteivel azonosan!**

Az előzőekben leírtakat figyelembe véve nyomatékosan Ügyfeleink figyelmébe ajánljuk, hogy ne kössenek olyan ügyletet, amely 1999. december 29-e és 2000. január 3-a közötti időszakba kerülne banki elszámolásra.

Egyben tájékoztatjuk a lakosságot, hogy a Takarékszövetkezet számítógép parkjával, működési rendszereivel a központi előírásoknak megfelelően felkészülten várja a 2000. év váltását.

További tájékoztatásként közöljük, hogy 1999. november 1-től a pénzforgalom lebonyolítására a Bankközi Klíring Rendszerhez (GIRO) csatlakoztunk. A csatlakozás Ügyfeleink számára kedvező, mert a banki műveletek átfutási ideje 24 órával lerövidült, az előző rendszerhez képest.

Tisztelt Ügyfeleink!

A Turai Takarékszövetkezet új **INGATLANFEDEZET MELLETT NYÚJTOTT JELZÁLOGHITEL** konstrukciót vezetett be Ügyfelei teljesebb körű kiszolgálása céljából, mely adható:

- LAKÁSVÁSÁRLÁSRA,
- TATAROZÁSRA,
- KORSZERŰSÍTÉSRE, STB.

Bővebb felvilágosításért
kérjük forduljanak kirendeltségeink Dolgozóihoz!
Turai Takarékszövetkezet Igazgatósága

Lejárat idő: 1-15 év

Kamata: évi 23 %

Kezelési költség:

- 1 éven belüli lejárat esetén **egyszeri 2 %**

- 1 éven túli lejárat esetén **évi 1 %**

Hitelbírálati díj: 1 %

Rólunk írták az újságok

„Kis hazánk” a „nagy sajtóban”

Mindenek előtt elnézést kell kérnünk a Kedves Olvasóktól, amiért októberi számunkból kimaradt sajtószemlénk. Sajnos augusztus hónapban - amit az alábbiakban kontrollálhatnak Önök is - olyan kevés újsághír látott napvilágot nagyközségünkéről, hogy talán fél oldalt sem tölthettünk volna meg vele. Aztán szeptember első felében egy kellemes meglepetés ért bennünket: ismét megjelent a **Régió** összevont augusztus-szeptemberi száma, nem is akárhogyan! A címlapon ugyanis **Seres Csilla** nagyszerű felvétele látható „Meddig kallódik még a turai Schossberger-kastély? (Jogi útvesszők játékszere vagy nemzeti örökség?)” címmel. A regionális hírek rovatban a kastélyépület szomorú helyzetét elemzi **Asztalos István** és **Tamás**: *„Yhl Miklós tervezte, Schossberger Zsigmond építette, a Pallas Lapkiadó eladta, az indiai érdekltségű kft. nem törődik vele, mi pedig - a legkisebbek -, akik itt élünk, magunkénak érezzük.”* Ugyanitt közli a lap Tura 1999. évi kitüntetettjeinek névsorát is.

Szólunk kell egy másik meglepetésről is. A **Képes Újság** augusztus 7-i számában **Tura tragédiája (Zúgva hőmpölygött a víz)** címmel kétoldalas cikk jelent meg sok fényképpel **Horváth Mária** tollából. Egy hévízgyörki fiatalember sztorinak is nevezhető nyilatkozatával indít az újságíró: *„Olyan nagy volt a víz, hogy sokan kicsónakáztak, én meg fogtam a szörfömet, és innen Hévízgyörkről átszörföztem Turára.”* Majd arról szól a szomorú krónika, hogy **Tóth István** polgármestert nem lehetett megtalálni az irodájában, mivel a vészterhes napokon minden idejét a gátaikon töltötte. Nyilatkozatában elmondta, hogy Turán ház nem dőlt össze, életveszély sem fenyegetett senkit. Őt és félezer köbméter földet, négyezer homokzsákot vittek a gátakra. A nagyobb kár a határt érte, mivel legalább 600 milliót kárt szenvedtek a termelők. **Fülöp Anna**, a műszaki csoport munkatársa szerint termés nem lesz az idén Turán, kétezer lakás pincéjében áll a víz. Mindenféle bűdös mocsárszag terjeng. **Vadász György** jegyző nyilatkozata szerint a Gödöllői Tisztiorvosi Szolgálat már elküldte felhívását a kutak tisztítására, fertőtlenítésére. **Hajdú József**, az igazgatási csoport munkatársa szerint 27 éve nem volt a Galgán medertakarítás. **Kiss Mihályné**, **Nagy Lászlóné** és

Gódor Lászlóné is a megkerdezettek között szerepelt. Elmondásuk szerint az ideinél nagyobb árvíz csak 1963-ban volt, akkor a kövesutat is át kellett szakítani.

Egyébként amikor e cikk íródott, még senki sem gondolhatta, hogy napokon belül még pusztítóbb katasztrófa sújtja majd az ország keleti részét. (Itt szeretnék köszönetet mondani **Setikének**, **Seres Mártinak**, hiszen nélküle a **Képes Újság** írása nem jutott volna el hozzánk. Bárcsak másoktól is kapnánk néha hasonló segítséget!)

Szeptember 21-én jelent meg a **Pest Megyei Infó**, melyben a Rendőrségi hírek rovatban **Vertek és raboltak** címmel jelent meg tudósítás arról, hogy egy ismeretlen férfi behatolt a turai **K. József** lakásába, és az ott tartózkodó házaspárt bántalmazta. Ezután 600 eFt. készpénzzel, 1 millió Ft. értékű ékszerrel és palackos italokkal távozott. Az udvarról nem felejtette elvinni az ott lakók VW Golf típusú gépkocsiját sem. A kár összértéke 2.2 millió Ft.

A **Népszabadságban** szeptember 28-án **Sós B. Péter** **UNESCO-díj a Duna TV-nek** címmel közölt fényképes cikket arról, hogy 1999-ben a Duna Televíziót Camera-díjjal tüntette ki az UNESCO Audiovizuális Tanácsa. **Sára Sándor**, a televízió elnöke Párizsban vette át a díjat, amellyel a Duna TV közszolgálati tevékenységének magas színvonalát ismerték el.

A **Szabad Földben** október 12-én **Pethes József** ír ugyanerről **A világ legjobb kulturális csatornája** címmel. Az újságíró riportot készített **Sára Sándorral**, aki elmondta, hogy a televízióknak kulturális küldetése van azon túl, hogy információkat nyújt. Arról is szólt az elnök, hogy sok támadás, kritika éri a Duna TV-t, amiért mások, mint a többi TV-csatorna. Náluk a cél nem az olcsó szórakozás biztosítása, a reklámok tömkelegének nézőkre zúdítása, hanem a magyar és európai kultúra terjesztése szerte a világon, ahol magyarok élnek és rendelkeznek a megfelelő vételi lehetőséggel. A zsűri mindezt figyelembe vette döntésénél, ami bizonyítja, hogy a TV jó úton halad, műsorszerkezetében, arculatában nincs szükség változtatásokra. Arra a kérdésre, hogy a Duna Televízió esetleg beolvad-e a Magyar Televízióba, **Sára Sándor** nemleges választ adott. Szerinte ezek csak mende-

mondák, amelyeknek ráadásul formai akadályai is vannak, a médiatörvény nem ad lehetőséget ennek megvalósítására.

Október 20-án a **Nők Lapja** is megemlékezik **A Duna TV nemzetközi elismerése** cím alatt az UNESCO díjáról, amelyet természetesen más országos lapok is nagy elismeréssel írtak meg.

Október 4-én a **Pestvidék B.J.G.** tollából közli a **Szönyeviszók a kárelhárításban (A Galga mentén gyorsítási szeretnék a folyó kotrását)** című írását. Beszámol arról, hogy megkezdődött Tura alatt a Galga medrének kotrása. A tervek szerint a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság ebben az évben még 5 kilométer hosszan végzi el a munkát, mintegy 25 millió forint értékben. Jövőre újabb 10 km kotrását tervezik. Az érintett települések - melyek polgármesterei nemrégiben Turán tanácskoztak - lassúknak találják az ütemet.

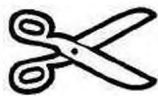
Matejcsok János, Galgagyörk polgármestere, a Felső-Galga-völgyi Társaság elnöke szerint meg kell gyorsítani a munkálatokat. A társulás az Országos Foglalkoztatási Közalapítványhoz fordult támogatásért, hogy a foglalkoztatási program keretében munkanélküliek is részt vehessenek a medertakarításban. A továbbiakban a cikk a Felső-Galga-völgyi foglalkoztatási program részletezésével foglalkozik. A **Pestvidék** október 5-i számában cím és név nélküli hírt közöl, amelyben arról a jótékonyági gálaműsorral írnak, amit a helyi Önkormányzat és az Időskorúak Szociális Otthona rendezett a község időseiért. A programban közreműködtek a község öntevékeny csoportjai valamint szölistái. **Lukács András** apát-plébános itt nyitotta meg a 80 éves **Túróczy Ferenc** amatőr festő kiállítását. Az est bevétele az Idősekért Turán Közalapítvány javát szolgálta.

A **Pest Megyei Hét** október 8-án **Századik születésnapjára készül "Ényuka" (Egyidős évszázadunkkal)** címmel közli írásomat, amely a Turai Hírlapban is olvasható volt korábban. Most a cikk átdolgozott formában mutatja be **Csorba Gergelyné**t, nagyközségünk legidősebb polgárát.

Ugyanebben a számban olvasható **Fercsik Mihály** **Ismét volt Galga Expedíció** című cikke. A 26. expedíció gazdag programjáról szól a szerző, arról a kutatómunkáról, amelyben a Galga

Rólunk írták az újságok

„Kis hazánk” a „nagy sajtóban”

mente néprajzi, történelmi, földrajzi, vallási és etnikai értékeinek további felfedezését tervezik a résztvevők.

Az írás külön megemlíti az Erdélyből - immár nem először - érkezett gyermekek táboroztatását is. **Szarvas László** szívesen emlékezett vissza az elmúlt két és fél évtizedre, amikor is több mint kétezer fiatal szállt nyeregbe, hogy kutassa, megismerje a szűkebb hazát, vagyis a Galga mentét.

A **Pestvidék** október 18-i számában **Balázs Gusztáv** Születésnap lakodalommal (Csak a boldogító igenek maradtak el Turán) címmel riportot közöl a falumúzeum tízéves fennállásának tiszteletére rendezett lakodalomról. A szerző leírja, hogy a lagzi előkészületei ugyanúgy zajlottak, mint régen. A lakodalommal **Szilágyi Gábornét**, a múzeum gondnokát, gyűjteményének összehozóját, valamint az épület egykori felújításában lelkesen közreműködő Kék Szivárvány Népdalkört köszöntötték. Sajnos az együttes vezetője, **Sára Ferenc** betegsége miatt nem vehetett részt a rendezvényen. Megemlékezik arról is az újságíró, hogy a később múzeummá "varázsolt" épületet **Tóth Anna** hagyta örökül Turának. **Asztalos István**, az Aszódi Petőfi Múzeum nyugalmazott igazgatója méltatta **Kovács László** Kossuth-díjas népművelő törekvéseit a járási, illetve később a falusi múzeumok létrehozásában. A rendezvény egyik érdekessége volt az is, hogy **ifj. Kovács László**, az elhunyt népművelő fia a Duna Televízió számára dokumentumfilmet forgatott **Jenei Szilvia** és **Seres Tamás** remekül eljátszott házasságkötéséről.

Érdekes tudósítás jelent meg a **Pestvidék** október 21-i számában Óvodát és iskolát avattak Turán címmel. A cikkből azonban hamarosan kiderült, hogy nem új intézmények átadásáról, hanem felújításáról számolhatott be **Demeter Ervin** államtitkár és **T. Mészáros András**, a Pest Megyei Közgyűlés elnöke. A két intézményben az árvíz-károk 1.28 millió forintba rúgnak, ebből 710 e. Ft. volt a kapott támogatás.

A **Pestvidék** október 28-án a kishirekben cím és szerző nélkül tudósít **Gömör Katalin** és **Tóth Eszter** festőművészek kiállításáról, melyet a művelődési házban rendeztek meg.

Ugyanezen a napon a **MegyeHáza-Tája** című reklámújság Helyreállították az épületeket Turán című, **Karácsony Kornélia** tollából származó cikke is beszámol az október 20-i átadási ünnepségről. Innen tudhatjuk meg, hogy az eseményen részt vett **Hadnagy Zsolt**, a Pest Megyei Közgyűlés alelnöke is.

Október 27-én szintén a **Pestvidék** emlékezik meg Születésnap lakodalommal címmel a turai falumúzeum tízéves évfordulójának rangos eseményéről. **Balázs Gusztáv**, az író dicséri azt a munkát, amelyet a rendezők végeztek a lakodalom előkészítése és lebonyolítása érdekében. A tudósítás többi része szó szerint megegyezik a 18-án megjelent írással.

Megjelent a **Régió** negyedik, októberi száma, amelyben **Tóth István** polgármester összeállítását olvashatjuk ...hogyan legyen többször árvíz! (A meder rendbentartása olcsóbb, mint a károk helyreállítása) címmel. 1999. szeptember 23-án régióink polgármesterei, a KÖVIZIG, a GAVIT és a Polgárvédelmi Parancsnokság szakemberei részvételével a

Galga szabályozásáról tanácskoztak Turán. **Tóth István** polgármester kifejezte félelmét a közeledő őszi esőzések miatt. Több község polgármestere is állást foglalt, és egybehangozón támogatta a folyómeder teljes kotrását. A tanácskozáson pályázat benyújtásáról döntöttek az Országos Fejlesztési Alaphoz.

Igazi meglepetés volt a hónap végén megjelent **Lungo Drom (Hosszú út)** nevű romalap, hiszen címlapján egy turai, tavaly ballagott kislány képe jelent meg. **Szénási Rózsikát** én fényképeztem le. Egész oldalas cikk is található a lapban **Oláh Évike** a komédiások táborában (Két keréken **Déryné** nyomában) címmel, amely azt bizonygatja, hogy a cigánygyermek jó megállják a helyüket ebben a táborban, és személyiségük fejlődésében sok segítséget kapnak a tábor vezetőitől és társaiktól.

Végül a **Pest Megyei Hét** 3. (október 29-i) számában Gyermeklakodalom és szüreti felvonulás (Hagyományörzés Turán) címmel jelent meg fényképes írásom. Azt fejtem ki cikkemben, hogy milyen nagy jelentőséggel bír a népi hagyománykincs továbbadásában és megőrzésében a káprázatos gyermeklakodalom, valamint a gyermek szüreti bál. Mindkettő megrendezéséért az óvodai pedagógusokat illeti őszinte elismerés, akik maguk is jelmezes szereplőként vesznek részt a játékokban. Egykor az általános iskolában is megvolt ez a folyamat, így nem keletkezett új az óvodások és az ifjúsági népi csoportok között. E területen jelentkezik még tennivaló az iskolában dolgozó pedagógusok részére.

Takács Pál

HUNGÁRIA BIZTOSÍTÓ - MÁR A TAKARÉKSZÖVETKEZETEKben IS BIZTOSÍT

A **Hungária Biztosító (HB)** különböző biztosításai már Tura és a környező települések **Takarékszövetkezet fiókjában** is megköthetők. Így minden lakos a lakóhelyéhez legközelebb eső takarékiókból, bármikor köthet **Hungária kötelező gépjármű-felelősségbiztosítást**, **Hungária-otthonbiztosítást** és **Hungária utasbiztosítást**. Mindazok - akik most kötnek például gépjármű kötelező biztosítást - csatlakozhatnak a **Hungária Bónusz Klubhoz**, amelynek tagjaként több mint 1200 helyen vásárolhatnak kedvezményesen, illetve autókár esetén több mint 600 helyen intézhetik a karbejelentést. Autóvásárlás esetén az új tulajdonos már a helyi takarékszövetkezetben előre megkötheti kötelező gépjármű felelősség biztosítását, így az autó átiratásával járó ügyintézés jelentősen gyorsabbá és könnyebbé válhat a rendőrségen. Az otthonbiztosítás teljes körű védelmet nyújt a lakosok ingatlanjaira és azok berendezéseire. Az utazni indulók kényelmét és nyugalmát növeli az utasbiztosítás, amely külföldön baleset, betegség és lopás esetén minden feimerülő költséget megtérít.

Balázs Jánosné

A Hungária Biztosító munkatársa

"Adjunk esélyt a jövő emberének"

Az LSD

A középkorban egy szörnyű járványszerű, széles tömegeket érintő különös betegség ütötte fel a fejét, amit "Szent András tüze" neveztek el. Az érintett személyek furcsa révületbe estek, elmebeteghez hasonlóan viselkedtek, mágikusnak tűnő táncot lejtettek, és voltak, akik holtan rogytak össze. Csak a későbbiek során derült ki, hogy mindezért a kenyérgabonába kerülő anyarozs volt a felelős.

A
D
R
O
G

1938-ban Dr. Albert Hoffman bazeli vegyész az anyarozs - alkaloida kutatása során rátalált az LSD-re, a Lysergsav - Diethylamidra. 1943-ban saját magán próbálta ki a készítményét. Félelmetesen meg-rázó élményen keresztül felfedezte az emberi tudatra gyakorolt egyedülálló hatását. Természetesen ekkor még gyógyászati célra szánták!

Az állatkísérletek is meglepő eredményeket hoztak: az LSD hatása alatt álló pók összevissza szötte a hálóját, a macska pedig páni félelemben esett az egerek láttán.

A Harvard Egyetemen folytatott kutatások során megállapították, hogy az LSD által kiváltott élmény a kísérleti személy elvárásai és a kialakított környezet révén szinte bármilyen irányba befolyásolható, és már elenyésző - 25-250 mikrogramm - mennyiség is víziókat és transzperszonális élményeket okoz.

Az LSD "újrafelfedezése" gyakorlatilag egybeesett a hippimozgalommal. Jómódú, intelligens, tanult, a materiális amerikai civilizáció ellen lázadó ifjak nagy csoportja

állt készen mindenféle "új" kipróbálására és befogadására. A hippimozgalomnak óriási szerepe volt az LSD használatának elterjedésében. 1970-ben már az egész USA területén használták. A hippie és diákmozgalom a szer fogyasztását politikai tettek minősítették. Nyugat-európai elterjedéséhez sem kellett sok idő.

Hazánkban az 1980-as évek végétől már jelentős, jelenleg pedig súlyos problémát okoz az LSD fogyasztása. A szer mindig is a kábítószerkereskedők és csempészek kedvence volt, hiszen egy "utazáshoz" a milligramm tört része is elegendő, ezért nem kilókat vagy tonnákat, hanem grammokat kell csak szállítani, ami sokkal könnyebben elrejtendő.

Az LSD vegyi úton előállított, világos színű folyadék (Lizergsav-Dietil-Amid). A legismertebb hallucinogén anyag, amely súlyos lelki függőséget okoz. Ismertebb nevei: sav, trip, STP (serenity, tranquility, peace - derű, nyugalom, béke). Mivel az LSD általánosan használt adagjai szabadszemmel nem láthatóak, ezért a hatóanyagot oldják valamiben (alkohol, víz, zselék), vagy papírra impregnálják. Minitabletták: golyó, csillag vagy piramisformák, oldatok formájában itatóspapírra vagy kockacukorra csöpögtetve, bélyeg (fogazatlan) formájában kerül általában forgalomba, de a különféle trükkök száma megjósolhatatlan.

Hatása: az érzékelésben, kedélyállapotban, gondolkodásban olyan változást hoz létre, amely "normális" emberben az álmok, lázalmok kivételével nem fordul elő. Lehet érzékszaladás, tér- és időérzékelési zavar, a mindenhatóság érzése, amit "superman komplexusnak" is neveznek, magabiztosság, földöntúliság érzése, ami fokozhatja az agressziót. Az érzelmi kontroll meg-szűnik. Erős hallucinációk lépnek fel: a hangoknak színiük, a színeknek hangjuk és ízük van. Kisebb adag után csukott szemmel, nagyobb adag után nyitott szemmel is hallucinációk, víziók jelentkeznek. A tér vagy elkezd tágulni, vagy éppenséggel beszűkül, a tárgyak szétfolyóvá válnak. Súlyos helyzetmegítélési zavarok lépnek fel, melyek hatása alatt a fogyasztó úgy érzi, hogy képes a vízen járni vagy repülni (épp ezért nagyon sok a fiatal áldozatok száma!). Van, akinél az LSD ún. horrorutazást (brad trip) csinál: túladagolás következtében félelem és pánikreakciók jönnek létre, aminek hatása alatt öngyilkosságot követ el. Tudatzavarok, helyzetváltoztatási nehézségek, eufórikus és depressziós állapotok, tévceselkedetek követhetik egymást gyors egymásutánban. Folyamatos fogyasztása megváltoztatja a személyiséget, szorongásos paranoid állapotok, üldözési mániák és elmebetegségek alakulnak ki. Nem véletlenül hívják az USA-ban "acid head"-nek, savfejűnek a krónikus fogyasztókat.

Testi tünetei a légzés, vérkeringés, szív működés és a bőr vérellátásának megváltozása jellemző. A pupilla kitágul, a vérnyomás és a testhőmérséklet emelkedik. Nagy adagoknál görcs, bénulás, eszméletlenség állhat be. Az anyag legnagyobb veszélye abban rejlik, hogy kiszámíthatatlan, mikor mit vált ki, és milyen súlyosságban. (Sokszor visszafordíthatatlan elmebetegséget!) Az LSD bevételét követően 1/2 óra múlva 7-12 órás "repülés" veszi kezdetét (trip), ami alatt bármilyen megtörténhet!

Súlyos problémát jelent a "flash-back" jelenség. Évek múltával, amikor már a fogyasztó el is felejtette a szer használatát, ún. visszatérési jelenség jön létre. Az LSD okozta hallucinációs állapot rövid idejű visszatérése üldözöttes téveszméket, öngyilkosságokat, gyilkossági kísérleteket, súlyos közlekedési baleseteket okoz. Az USA-ban figyeltek fel először erre, ahol olyan széles és egyenes utakon történtek súlyos balesetek, aminek okát nem tudták először feltárni. A túlélők villámcsapás-szerűen jelentkező víziókról számoltak be (pl. hirtelen előtte termelt egy gyerek, erre félrerántotta a kormányt és felborult), és kiderült róluk, hogy tíz évvel ezelőtt LSD-t használtak. Befolyezéstül Lao-ce szavait intézem a kedves olvasó felé:

"Okos, aki érti az embereket./ aki önmagát érti: ihletett./ Hatalmas, aki másokat legyőz./ Aki önmagát legyőzi: erős."

Korsós Attila

Nyitvatartás:
hétfő-péntek 8-17-ig
szombat 8-12-ig
Telefon: 466-151

ELEKTRIKO KFT.

Turán a centrumban - Hatvani út 4.

Áruvásárlási hitelakció
már 10% előleg
befizetéssel.
Kezes nem szükséges!

AUTOMATA MOSÓGÉPEK

Hajdu, Whirlpool, Daewoo, Siemens, Indesit, Candy, Fagor márkák

AKCIÓ! Daewoo DWF 6010 légbuborékos, INOX dob, 750 ford./perc centr., 6 kg ruha mosása 5Ft-ért!	80 800.-	78 800.-
Fagor 416 előtöltős automata mosógép, 400/perc centrifuga, 15 program; ½ töltet program	56 900.-	52 900.-
Whirlpool 681, felültöltős automata mosógép, hőfokszabályzás, fél program, 800ford./perc, Akciós ár!	89 990.-	85 900.-
Hajdu 613, felültöltős automata mosógép, hőfokszab., 600 ford./perc, fél program; Magyar termék!	84 990.-	77 990.-

KIS HÁZTARTÁSI GÉPEK

Eta, Bosch, Daewoo, Whirlpool, Moulinex, Galanz, Alfa Centauri, Taurus stb.

Mikrosütők akciós áron!

Galanz WP 700L 17 l-es mechanikus, forgótányéros mikrosütő,	22 000.-	19 990.-
Galanz WD 800ESL 23 kombi-grilles, forgótányéros, digitális mikrosütő; INOX sütőtér!	43 890.-	39 850.-
Daewoo KOR6185 18l-es mechanikus forgótányéros mikrosütő, CRS (egyenletes hullámeloszlás).	23 990.-	21 990.-
Whirlpool mech. forgótányéros, 18 l-es mikrosütő.	29 200.-	27 900.-

Porszívók, takarítógépek: Rendkívüli akció a készlet erejéig!

Daewoo RC 407 porszívó, 1300 W, 3,3 l-es vászón- és papír porzsák, telj.szabályzó, alacsony zaj,	20 900.-	18 990.-
ETA 0409 porszívó, 1400 W, vászonzsák	17 900.-	15 880.-
ETA 2404 takarítógép, teljesítmény max.: 1300W, mosószeradagoló, 9 l-es porzsák, kézi szívás szabályzó.	35 980.-	32 980.-

Szarvasi mini eszpresszókávé-automata, SZV 620 2 – 6 személyes

Hajszárítók:

Szarvasi hajsz., 1200 W, 2 fokozat	1 870.-	1 590.-
Alfa Centauri professzionális hajszárító, 1800 W, 3 fordulat-, 2 teljesítmény fok., fodrázoknak is	4 700.-	3 870.-

HŰTŐSZEKRENYEK, FAGYASZTÓLÁDÁK

Zanussi, Daewoo, Whirlpool, Helkama, Calex, Frigolux termékek

AKCIÓ! Daewoo 2701 hűtő- fagyasztószekrény, NO-FROST (jegesedésmentes), 205 l hűtő, 63 l fagyasztó	86 900.-	77 900.-
Frigolux FF 320 fagy.láda, nettó 280 liter űrtart., dupla falú, Energiatakarékos! 339KW/ÉV, magyar term.	77 000.-	67 900.-

TELEVÍZIÓK, HI-FI CENTEREK, RÁDIÓK

Thomson, Sanyo, Daewoo, Sony, Panasonic, Alfa Centauri, Vestel, Kennex

VESTEL 5131T, 51 cm-es televízió, TELETEXT, menü rendszer, 2 hangszugárzó	47 900.-	45 950.-
Daewoo DMQ 20A5 51 cm-es televízió, menü, programozható ki-be kapcs., 70 program;	49 850.-	43 950.-
Daewoo DVK 10W 2 gyémántfejes videofelvevő-lejátszó, 230-12V	29 990.-	27 900.-
Daewoo AML 810 Music center, szintézeres rádió, full-logic 2 kaz.magnó, 3 lemezes CD, 2x50 W, távszab.	62 990.-	54 990.-

GÁZKÉSZÜLÉKEK, HŐFEJLESZTŐK

Vesta, Mora, Whirlpool termékek

AKCIÓ! Siesta Si 12 G kerámiabetétes kályha, 4,2 kW teljesítmény, FÉG-termék	21 900.-	17 950.-
Whirlpool 7 tagos olajradiátor, 1,5 kW teljesítmény	13 900.-	10 950.-
Pelgrim 413 gáztűzhely, 4 gázégő, piezzo gyújtó, elektromos grill-nyárs, 5 év garancia	67 800.-	64 800.-
Whirlpool ACM 298 4 égős gáztűzhely, INOX sütőtér, elektr.grill, üvegtető, óra, piezzo gyújtó, forgónyárs	99 900.-	79 900.-

KÜLÖNLEGES AJÁNLATAINK!

Alfa Centauri 80 l-es villanybojler, 2 év teljeskörű garancia, Hajdu-kompatibilis felfogatás	22 990.-	19 990.-
Alfa Centauri 120 l-es villanybojler, 2 év teljeskörű garancia, Hajdu-kompatibilis felfog.	26 780.-	23 780.-
Hajdú 120 l-es villanybojler	42 900.-	38 790.-

A villanybojlerekre további 5 000 Ft áramszolgáltatói visszatérítés!

Alfa Centauri táskarádió, hálózatról – elemről üzemeltethető, URH-közép-rövid hullám,	4 200.-	2 990.-
Alfa Centauri gőzölős INOX-talpas vasaló, spricc-gőz funkció, 1200 W, levehető vıztartály	4 700.-	3 970.-
Alfa Centauri professzionális hajszárító, 1800 W, 3 ford.- 2 telj.fokozat, fodrázoknak is!	4 700.-	3 870.-

Díjtalan házhozszállítás helyben! Térjen be hozzánk!

FELNŐTT csapatunk a nyolc hétig tartó kinkeserves sikertelenség után a taktikai változásoknak, valamint a sérült és eltiltott játékosok visszatérésének köszönhetően az utóbbi négy mérkőzésen sikeresen szerepelt. A lehetséges 12 pontból 10 pontot megszerezve sikerült a tabellán feljebb kerülni. Ahhoz azonban, hogy a kieső helyeket biztonsággal elkerüljük, további pontszerzésre van szükség. A csapat sajnos továbbra sem tud az elképzelt legjobb összeállításban játszani. Merényi hosszú ideig tartó felépülése után saját (csatár) posztján még nem meri vállalni a játékot, Győri pedig Makádon sérült meg, idei játéka bizonytalan.

Tura-Ráckeve	1:0	Gól: Kuti László
Kiskunlacháza-Tura	1:3	Gól: Kuti László, Bagó Attila 2
Tura-Dunaharaszti	1:1	Gól: Kuti László
Makád-Tura	1:2	Kuti László 2

IFI

Tura-Ráckeve	1:3
Kiskunlacháza-Tura	2:5
Tura-Dunaharaszti	2:1
Makád-Tura	2:1

SERDÜLŐ

Tura-Veresegyház	3:2
Aszód-Tura	8:2
Tura-Kartal	6:1
Pécel-Tura	3:1

A SERDÜLŐ BAJNOKSÁG ŐSZI VÉGEREDMÉNYE:

1./	Aszód	24 pont
2./	Kerepes	16 pont
3./	Bag	15 pont
4./	Veresegyház	15 pont
5./	Kartal	13 pont
6./	Tura	12 pont
7./	Erdőkertes	6 pont
8./	Pécel	6 pont
9./	Iklad	0 pont

Az, hogy a serdülők a 6. helyen állnak, e korosztály betegségének köszönhető. A betegség tünetei: lustaság, fegyelmetlenség és a kitartás hiánya. Idegenbeli mérkőzésre egy-egy meghatározó játékos elfelejt elutazni, mert kényelmesebb a szombat délelőttöt a focipálya helyett ágyban tölteni. Pedig tudomásul kell venni, hogy a bajnoki rendszer és a "ha van kedvem, focizok a haverokkal" között felelősségbeni különbség van.

ÖREGFIÚK

Tura-Pécel	1:0
Valkó-Tura	0:3
Tura-Isaszeg	4:1
Erdőkertes-Tura	2:3

ELŐKÉSZÍTŐ (FÉLPÁLYÁS) BAJNOKSÁG

Mogyoród-Tura	3:5
Domony-Tura	1:2

MÓDOSULT

A VEZETŐSÉGVÁLASZTÓ KÖZGYŰLÉS IDŐPONTJA!
ÚJ IDŐPONT: 1999. NOVEMBER 27. (szombat) 17 ó

Helye: Művelődési Ház Tura

Kérjük a sportszerető turaiakat, hogy javaslataikkal segítsék a Jelölő Bizottság munkáját. A Jelölő Bizottság tagjai: az Önkormányzat Kulturális - Oktatási - és Sport Bizottsága részéről Pásztor László és Gyenes László, valamint Tuka János és Varjú Mihály. **Horák M.**

FOCILÁZ - avagy miért jár az ember meccsre!?

Alig két éve, hogy vasárnap délutánonként, ha itthon játszott a csapat, elkezdtem kijárni a meccsre. Természetesen az első időben még nem igazán voltam otthon a pályán, hiszen néhány ismerősömön kívül idegen volt a környezet. Ahogy telt-múlt az idő, egyre inkább megismertem a pályán és a pálya szélén zajló eseményeket, kezdtem otthonosan mozogni ebben a környezetben. Kétféle csata figyelhető meg ezeken a délutánokon: az egyik a pályán zajlik, huszonkét emberrel, a másik a játéktéren kívül. Koncentráljunk most csak az utóbbira. Tegyük fel, hogy a csapatnak odabent jól megy, van játék, van esemény a pályán - egyértelmű hogy a pálya szélén állók is jól érzik magukat, biztatják, lelkesítik a csapatukat. Ilyenkor általában a legnagyobb az egyetértés, mindenki elégedett mindenkivel - öröm a köbön. Második eset: kudarc. A pályán csak nyüglődnek a játékosok, egymás után jönnek a kisebb-nagyobb zakók, szakadozott, széthulló játék, mindössze asszisztálunk az ellenfél megdicsőüléséhez. Mi zajlik ilyenkor a kerítés túloldalán? Kevés pozitív dolog. A legenyhébb esetben csak a csapat és az edző felmenőinek foglalkozását emlegetik, néha azonban ennél durvább sértések is elhangzanak. Beszélgettem néhány játékosal, akik megerősítették, hogy nem tesz jót a játéknak, ha csak a szidalmakat hallják kívülről. Véleményem szerint ilyenkor szorulna rá igazán a csapat a "Hajrá Tura" buzdításra, mert nem az egészségesnek kell a gyógyszer, hanem a betegnek. Nem tudom megérteni azokat a "szurkolókat" sem, akik ebben az esetben kigyót-bekát kiabálnak arra, akit két hónappal azelőtt még megváltóként dicsőítettek. Senki másnak nem esik rosszabbul a sikertelenség, mint annak az egy embernek aki úgymond felelősséget vállalt a csapatért. Ha ezt tetézik odakint, rövid időn belül még a kedvét is elveszik attól, hogy olyan lelkesedéssel és elánnal folytassa a munkát, ahogyan elkezdte. Természetesen a kudarcnak oka van, amit meg kell keresni és ki kell javítani. Sajnos a belépőjeggel nem váltható meg a siker, azért a csapatnak, az edzőnek dolgozni kell. Munkájukat nem könnyíti meg, ha néhányan bekiabálással, szidalmakkal, furkálódással „buzdítanak”. Egy biztos: ezért nem érdemes kijönni a nézőtérre. - gago -

SÍTÁBOR, SNOWBOARD TÁBOR 2000

Téli sportok szerelmesi és még nem szerelmesi, FIGYELEM!!!

Az idei sítábor SZLOVÉNIÁBAN, Rogla (1000-1500 m) városában lesz, ami 350 km Budapesttől.

Időpont: 2000. január 30 - február 5. (vasárnaptól-szombatig)

Az ár tartalmazza a következőket:

- utazást autóbusszal,
- 6 nap szállást zuhanyzós, wc-s apartmanokban,
- 6 nap vacsoráját,
- 5 nap siberletét.

Apartmentok: 1/8, 4/6, 5/4 = 52 fő

Ára felnőtteknek: 50.000.- Ft

Gyermeknek: 46.000.- Ft

(A különbség a siberletek ára miatt van.)

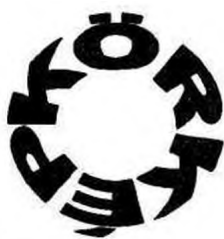
Jelentkezés és bővebb információ:

LUKÁCS EDINA 06-309-337-708

Apartment foglalás fizetési sorrendben!

Sikölcsönzési szándékot a jelentkezéskor közölni kell!!!

Snowboard kölcsönzés egyenleg!

TELEFÓBIA

Még talán a huszonévesek is emlékeznek arra, hogy néhány évvel ezelőtt a telefon még szinte elérhetetlen álomnak tűnt. Az utóbbi tíz évben annyit fejlődött ez a terület, hogy nem csak a lakásunkban találjuk meg, hanem lépten-nyomon találkozhatunk vele az utcán, buszon, vonaton, táskában, övre vagy nyakba akasztva. Mindennapi használati tárggyá vált, szükséges rossz, amire egyesek esküsznek, mások szeretnék kiszorítani a közudatból, mindaddig bizonyítatlan negatív hatásai miatt. Tény, hogy két, illetve lassan már három szolgáltató csábít a jobbnál jobbnak tűnő ajánlataival. Mindenesetre az ország lakosságának 15 %-a rendelkezik effajta készülékkel. Nem kizárólag a telefon léte vagy milyensége szeretnék kitérni, hanem arra a tulajdonságára - amely egyébként mindegyik sajátja -, hogy **CSÖRÖG!** Amíg a telefon csak a lakásokban, irodákban volt megtalálható, néhány apró, magától értetődő illemszabályt kellett alkalmazni. Nem csörgetjük fel a másikat sem vad hajnalban, sem késő éjjel, kivéve persze az életbevágó eseteket. A mobilitás megjelenésével azonban szembe kell néznünk azzal a problémával, hogy bárhol megszólalhat. Nincs is annál "kellemesebb", mikor egy előadás vagy koncert kellős közepén hallatja hangját a kicsike. Ilyenkor, ha nem is kapcsoljuk ki, de legalább némítsuk el, vagy amelyiknél lehetséges, kapcsoljuk rezgőre. Aztán amikor észleljük az egetverően fontos megkeresést, észrevétlenül surranjunk ki, és ne kezdjünk el kifelé menet beszélni. Ugye abban egyetértünk, hogy a telefonbeszélgetéseink általában két személy közt zajlanak, nem is nagyon tartoznak másra. Ezért ha sokan vannak körülöttünk például egy tömött buszon, próbáljunk ne fennhangon kitérni a barátunk/barátónk előző esti teljesítményére, vagy a tőzsdei árfolyamok szabad szárnyalására. Egyszóval próbáljunk diszkréten beszélgetni. Ha társaságban vagyunk és a körülmények lehetővé teszik, igyekezzünk ne a táskánk legmélyére, hanem egy könnyen elérhető, mégis láthatatlan helyre rejteni, ha pedig "kapásunk" lenne egy illedelmes elnézéskére kíséretében vonuljunk félre, és intézzük el gyorsan a felhangzó problémát. Erre mondom azt is persze, hogy láttam én már karón varjút, vagyis milyen élvezet lehetett ülni és ... és közben telefonálni - hiszen valóban vannak ilyenek is. Nem akarok illemkódexet írni, csak szeretnék bízni az emberek józan belátásában és értékrendjében, és remélni, hogy tudjuk, hol a helyünk a világban. Nem ellenzem a létét - hiszen nekem is van - csak jó lenne, ha a telefonkészüléken kívül a használatával kapcsolatos praktikus illemszabályokat is magunkévá tennék, hogy magunkon kívül ne legyen senki magánkívül.

- gago -

Szarvas László rovata

KÁNYÁDI SÁNDOR

1	2	3	4	5	6	7	8
8				9			R
10					11		
12	13		14	15		16	
17			18		19		
20		21		22			
23			24				25
M					26		

Az erdélyi költő egyik verséből idézünk:

Lefonyadt rég az áfonya,
(függőleges 8.) lábnyma.
Lecsupaszt a málnavész.
Minden toboz a földre néz.
Hályogos szemmel pillogat
olykor néhányat még a nap.
Se cirpelés, se csipogás,
hallgat minden kis muzsikás.
Csak a szél, csak a szél,
egyedül ő zenél.

Beküldendő a vers címe (vízszintes 1.) és a hiányzó sor-türedék (függ. 8.) ... A megfejtéseket DECEMBER 10-ig kérjük beküldeni vagy beadni a művelődési házba.

VÍZSZINTES 8. Huzal. 9. Egykori tanító néni () beceneve. 10. Politikus, író, agrárközgazdász (Ferenc, 1910-1971) A falukutató mozgalom egyik vezető egyénisége. 11. Nagymarossal emlegetett "lépcsős" település. 12. Vízi állat. 14. Tárgyrag. 15. Morzsalék (!) 17. Elakad az elején (!) 18. Rövid és hosszú betűpár. 19. Román és spanyol gk. jel. 20. Fátum. 22. Így kezdődik a Toldi. 23. 'A csendes ...' G. Greene regénye. 26. A függ. 16. X.

FÜGGŐLEGES 1. Nitrogén. 2. Nózi. 3. Égetett szesz. 4. Munka az állatok között. 5. 1501. 6. Levegő folyadékban. 7. Csapadék. 13. Vajon éji látomás? 15. Van hozzá mersze? 16. Ókori állam polgára. 21. Félig ébred (!) 24. Középre érve (!) 25. Zamat. 26. Mint a vízsz. 14.

(A magyarországi gyakorlat szerint, rövid és hosszú magánhangzók között nem teszünk különbséget!)

Októberi megfejtés:
KAZINCZY LAJOS, SZÉPHALOM, KAZINCZY FERENC
Egy-egy 500 Ft-os Galga ÁFÉSZ utalványt nyert:
Kuti Lászlóné és Pásztai Éva. Gratulálunk!

ANYAKÖNYVI ADATOK

SZÜLETÉS:

Irházi Márk
Oláh Attila Sándor

HÁZASSÁGKÖTÉS:

Nem volt.

HALÁLOZÁS:

Bagó János
Megyeri Józsefné
Menczel Mária
Pikács Rudolfné
Sáfrán András
Sára István
Tarcsi Lajos Imre
Tóth Istvánné
Tóth Mihály
Zsámboki János

Turán a
Családorvosi Rendelőben
KEDDENKÉNT 16-18 óráig
**INGYENES
VÉGBÉLRÁKSZŰRÉS!**

- Magánrendelés keretében ambuláns aranyérműtét!
- Bőrbetegségek,
- lábszárfekély kezelése,
- érszűkületmérés.

DR. JÁNOSI GÁBOR

☎ 06-30-943-9317

HIRDETÉSI DÍJAK A TURAI HÍRLAPBAN

1/1 oldal:	10.000,- Ft
1/2 oldal:	5.000,- Ft
1/4 oldal:	2.500,- Ft
1/8 oldal:	1.250,- Ft

Áraink az ÁFÁ-t tartalmazzák.

HIRDESSZEN A TURAI HÍRLAPBAN!

Hirdetésfelvétel:

Bartók Béla Művelődési Ház Tura
2194 TURAI, Bartók tér 3. Tel.: 28/466-026

KARÁCSONYI FÉNYKÉPEZŐGÉP VÁSÁR

a CSILLA FOTÓ-ban!

2194. TURAI, Kossuth L. út 4. ☎ 28/467-874

Ajánlatunkból:

- **VIVITAR EZ Point Shot: 3.990,- Ft**
(félaautomata, beépített vakuval)
- **CANON BF-8:**
12.990,- Ft + ajándék CANON póló
(autofókusz, teljes automata funkció,
beépített vaku, vörösszem effektus, önkkioldó)
- **CANON BF-8 dátumozós:**
15.990,- Ft + CANON baseball sapka
(autofókusz, teljes automata funkció, beépített vaku,
vörösszem effektus, önkkioldó, dátumozó hátlap)
- **YASHICA ZOOMATE 70:**
27.900,- Ft + fényképezőgép tok
(teljes automata funkció, beépített vaku,
38-70-ig zoom, vörösszem effektus)
- **CANON PRIMA:**
49.990,- Ft + fényképezőgép tok
(teljes automata funkció, beépített vaku,
38-105 zoom, vörösszem effektus)

Egyéb ajánlatunkból:

- fotóstáskák
- fotóalbumok
- audio- és videokazetták
- elemek, akkumulátor,
akkumulátor töltő
- írható CD, CD-tartó, floppy
- KARÁCSONYI AJÁNDÉKKÉNI
szentképek, fényképek, stb.

A TURAI HÍRLAP VÁSÁRLÁSI HELYEI:

Könyvtár, Posta, Polo Üzletház (Átsné), Takarékszövetkezet,
Éliás Zoltán (Petőfi tér 7.), Sláger ABC (Zsámboki út), GSZ
Pékiség, Napsugár Élelmiszerü. (Régi vásártér 15.), Zagoni
Market (Táncsics út 45.), Baranyi & Fiai Kft. „Élelmiszerbolt”
(Zsámboki út 35.), Galga ÁFÉSZ 304.sz. ABC (Rákóczi út 26.),
Csilla Fotó (Kossuth u. 4.), Népbolt (Szent István út),
Kati Virágbolt (Zsámboki út), Fűzfa ABC (Vácszentlászlói út),
Gódor Hús & Vegyeskereskedés (Bajcsy-Zs. út 2.),
Adria Étterem (Vácszentlászlói út 14/b)

TURAI HÍRLAP - közéleti havilap

Kiadja: Tura Nagyközség Polgármesteri Hivatala
Felelős kiadó: Tóth István polgármester
Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: Tordai László

Szerkesztőségi tagok: Sára Gábor, Seres Tünde, Takács Pál
9. évfolyam 11. szám - Nytsz.: B/BHF/567/P/91.

Levél cím: Polgármesteri Hivatal 2194. Tura, Petőfi tér 1.;

Bartók Béla Művelődési Ház 2194. Tura, Bartók tér 3.

Készült: 650 példányban a RO-LA Kft. nyomdaüzemében Valkón
Felelős vezető: Rózsavölgyi Sándor